

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MUHASEBE FİNANSMAN

**DIŞ TİCARET MUHASEBE SİSTEMİ
343FBS035**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	2
1. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDE MUHASEBE	2
1.1. Dış Ticaret Muhasebesinin Önemi	2
1.1.1. Muhasebenin Önemi	2
1.1.2. Dış Ticaret Muhasebesi İçin Gerekli Ön Bilgiler	3
1.2. Dış Ticarete Hesap Planı	3
1.2.1. Hesap Planı Düzenleme	3
1.2.2. Dış Ticarete Kullanılan Hesaplar	4
UYGULAMA FAALİYETİ	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	14
UYGULAMALI TEST	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	16
2. DÖVİZ İŞLEMLERİ	16
2.1. Kambiyo, Döviz Ve Efektif Kavramları	16
2.1.1. Kambiyo	16
2.1.2. Efektif ve Döviz	16
2.2. Döviz İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	17
2.2.1. Kasa Hesabı ve Yabancı Para Kasası ve İşlemleri	17
2.2.2. Yabancı Paralı Alınan Çekler	23
2.2.3. Yabancı Paralı Bankalar Hesabı	25
2.2.4. Yurt Dışı Alacaklar	26
2.2.5. Yabancı Para Cinsinden Senetler	29
2.2.6. Diğer Alacaklar	31
2.2.7. Yurt dışı Üretim ve Stok Hesapları	31
2.2.8. Yurt dışı Avans Hesapları	33
2.2.9. Katma Değer Vergisi Hesapları	36
2.2.10. Maddi Duran Varlık Hesapları	39
2.2.11. Kredi Hesapları	40
2.2.12. Yurt Dışı Satıcılar	42
2.2.13. Gelir Tablosu Hesapları	42
2.2.14. Maliyet Hesapları	49
UYGULAMA FAALİYETİ	52
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	53
MODÜL DEĞERLENDİRME	57
MODÜL DEĞERLENDİRME	59
CEVAP ANAHTARLARI	60
KAYNAKÇA	67

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	343FBS035
ALAN	Muhasebe ve Finansman
DAL/MESLEK	Dış Ticaret Ofis Elemanı
MODÜLÜN ADI	Dış Ticaret Muhasebe Sistemi
MODÜLÜN TANIMI	Dış ticaret işletmesinde döviz ile ilgili işlemlerinin kayıt edilmesi ile ilgili bilgilerin verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	Öğrenci mesleki yabancı dil 1 ve 2 modüllerini almış olmalıdır.
YETERLİK	Muhasebe sistemini oluşturmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç ➤ Bu modül ile, öğrenci, gerekli ortam sağlandığında, işletmenin dövizli tahsilat, ödeme ve çek işlemlerini ilgili defterlere kaydedebilecektir. Amaçlar 1. Öğrenci, dış ticaret işlemlerinin muhasebe kayıtlarını yapabilecektir. 2. Öğrenci, dış ticarete döviz ile ilgili işlemleri kayıt edebilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar, muhasebe paket programı, yazıcı, sarf malzemeleri, form belgeler.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	➤ Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. ➤ Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bu çalışmanın amacı, dış ticaret işlemleri ve muhasebesi konusunda eğitim gören öğrencilere “Dış Ticaret Muhasebesi” ile ilgili bilgiler sunmaktır.

Modülün ilk bölümünde, dış ticaret işlemlerinde muhasebenin önemi, hesap planı düzenleme konuları hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde ise, kambiyo, döviz ve efektif konuları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca dış ticaret muhasebesinde yapılan yabancı para işlemleri ile ilgili muhasebe kayıtları düzenlenmiştir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile dış ticaret işlemlerinin muhasebe kayıtlarını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizdeki dış ticaret firmalarından kullandıkları hesap planını temin ediniz.
- Kütüphaneye giderek veya internet aracılığı ile dış ticaret muhasebesi ve yapılan işlemler hakkında bilgi toplayınız.

1. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDE MUHASEBE

1.1. Dış Ticaret Muhasebesinin Önemi

1.1.1. Muhasebenin Önemi

Dış ticaret, bir ülkenin ithalat ve ihracat işlemlerinin toplamıdır. Dış ticaret ödemeler dengesi unsurdur. Ödemeler dengesi açık vermeyen ülke, ekonomik açıdan güçlü ülkedir. Ödemeler dengesinin açık vermemesi için ihracatın ithalattan fazla olması gerekir.

Gelişmekte olan dünya ekonomisi içinde Türkiye'nin güçlü bir ülke olabilmesi için daha fazla üretim yapması ve ürünlerin dış pazarlarda satılarak döviz girdisinin sağlanması gerekir.

Türkiye'de yerleşik işletmelerin, diğer ülkelerdeki işletmelerle olan ilişkileri geliştikçe, kambiyo mevzuatı ihracat yönetmeliği ve işlemleri, uluslararası ticari teslim şekilleri, ödeme şekilleri önem kazanmaktadır.

Dış ticaret işlemlerinde işletmenin türüne ve özelliğine göre belgeler kullanılır. Belgelerin sistemli şekilde kaydedilmesi gerekir.

Tek düzen hesap planına uyumlu, ithalat ihracat kayıt sürecinin gerçekleştirilmesi için dış ticaret ile ilgili muhasebe işlemlerinin, muhasebenin temel ilke ve kavramlarına, muhasebe standartlarına uygun yapılması gerekir.

Bu da ihtisas muhasebesi içinde yer alan "Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi" ile yapılır.

1.1.2. Dış Ticaret Muhasebesi İçin Gerekli Ön Bilgiler

Dış ticaret muhasebesi alanında görev alacak ve muhasebe kayıtlarının yapacak personelin ve meslek mensuplarının,

- İthâlat ve ihracat yönetmeliğini,
- Kambiyo mevzuatını,
- Dış ticarete kullanılan teslim şekillerini,
- Dış ticarete yer alan ödeme şekillerini,
- Dış ticarete kullanılan belgelerin özelliklerini, taşınması gereken esasları, düzenlenme yerini ve şekillerini,
- Tek düzen hesap planında yer alan ve dış ticaret ile ilgili özellik arz eden hesapların işleyişini,
- İthâlat ve ihracat dosyalarının kapatılma, orjinallerinin saklanma süre ve koşullarının bilinmesi gerekir.

1.2. Dış Ticarete Hesap Planı

Bu modülde ele alınan hesaplar ve hesap açıklamalarında, 26.12.1992 tarih ve 21447 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve daha sonra çıkarılan tebliğlerle son şekli verilen Tek düzen Hesap Planı esas alınmıştır.

Hesap planı muhasebe sisteminin yapısını oluşturur ve muhasebe organizasyonun temel unsurudur. Hesap planı benzer olayların aynı hesaplarda toplanmasını, denetimini, sonuçların karşılaştırılmasını, sonuçların birleştirilmesini sağlar. Meslek elemanlarının kullanacağı ana ve alt (yardımcı) hesapların seçimine kolaylık getirir.

1.2.1. Hesap Planı Düzenleme

Hesap planı işletmenin bünyesine uygun olmalıdır. Fazla ayrıntılı hesap planı iş hacmini artırırken, az ayrıntılı hesap planı da muhasebeden beklenen faydayı azaltır ve kontrolü zorlaştırır. Bu nedenle hesap planı hazırlanırken işletmenin bünyesi ve muhasebeden beklenen bilgilerin ne olduğu iyi incelenmelidir. Hesap grupları, ana hesaplar, yardımcı hesaplar ve alt hesaplar işletmenin bünyesine göre belirlenmelidir.

Dış ticaret alanında faaliyette bulunmayı planlayan işletmeler, ilgili dönemin başında hesap planı düzenlerken ithalat ve ihracatta kullanılan hesaplar için yardımcı hesaplar oluşturması gerekir.

Muhasebe programlarında dönem içinde işlem görmüş hesaplara, işlemin akışını bozan yardımcı hesaplara ilave etmek zordur. Dolayısıyla aynı dönem içinde ilerleyen aylarda ithalat ve ihracat işlemlerinde kullanılacak hesaplar içinde hesap planı düzenlenmesi veya ait olan hesaplar için yardımcı boş kod verilmesi, kullanıcıya rahat hareket etme imkânı verir.

Düzenlenen hesap planı aşağıdaki ölçütlere uygun olmalıdır:

- Dış ticaretle ilgili faaliyetlerin düzenli olarak muhasebeleştirilmesine katkıda bulunmak,
- İlgililere sunulan bilgilerin tutarlı, açık, net ve anlaşılır olmasını sağlamak,
- Mali tabloların geçmiş yıllarla ve benzer işletmelerle karşılaştırılabilir olmasını sağlamak,
- İç ve dış denetimin etkinliğini kolaylaştırmak,
- Mali analizin yapılmasını sağlamak, düzenlenen hesap planının hedefi olmalıdır.

1.2.2. Dış Ticarete Kullanılan Hesaplar

Dış ticaret işlemlerinde kullanılan ve Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesapların işleyişi, önemi, özellikleri ve gerekli yardımcı hesapları ile dış ticarete sık kullanılan bilânço hesapları, gelir tablosu hesapları ve maliyet hesapları aşağıda işlenecektir.

1.2.2.1. Kasa Hesabı ve Yabancı Para Kasası ve İşlemleri

100.KASA HS.

- 100.01... TL. Kasası
- 100.02... Yabancı Para Kasası
- 100.02.01... Yabancı Para Dolar Kasası
(... Dolar x... Lira)
- 100.02.02... Yabancı Para Euro Kasası
(... Euro x...Lira)

1.2.2.2. Yabancı Paralı Alınan Çekler

101. ALINAN ÇEKLER HS.

- 101.01... TL. Alınan Çekler
- 101.02... Yabancı Paralı Alınan Çekler
- 101.02.01... Y.P.A.Ç.Dolar Cinsinden Çekler
- 101.02.01.01...Portföydeki Y.P.A.Çekler
(...Dolar x... TL)
- 101.02.01.002...Tahsildeki Y.P.A.Çekler
(...Dolar x... TL)
- 101.02.01.03...Teminattaki Y.P.A. Çekler
(...Dolar x ... TL)

1.2.2.3.Yabancı Paralı Bankalar Hesabı

102.BANKALAR

102.01.....	...Xxx Bankası
102.01.01.....	...TL. Mevduat Hesapları
102.01.01.01.....	...Ticari Mevduat Hesapları
102.01.02.....	...Yabancı Paralı Hesaplar
102.01.02.01.....	...Y.P. Döviz Tevdiat Hesabı
102.01.02.01.01.....	...Y.P.D.T. Dolar Hs.- Yurt İçi (.. Dolar x ..TL)
102.01.02.01.01.02.....	...Y.P.D.T. Dolar Hs.- İhracat (..Dolar x ..TL)
102.01.02.01.02.....	...Y.P.D.T. Euro Hs. (... Euro x ..TL)

1.2.2.4.Yurt Dışı Alacaklar

1.2.2.4.1.Alıcılar Hesabı

120.ALICILAR HESABI

120.01.....	Yurt İçi Alıcılar Hesabı
120.02.....	Yurt Dışı Alıcılar Hs.
120.02.01.....	Uzakdoğu Ülkeler Alıcılar
120.02.02.....	Avrupa Kıtası Alıcılar
120.02.03.....	Asya Kıtası Alıcılar
120.02.04.....	Serbest Bölge Alıcılar
120.02.09.....	Yurt Dışında Bırakılan İhracat Mal Bedeli

1.2.2.4.2. Yurt Dışında Bırakılan İhracat Bedeli

120.ALICILAR

120.02.09.....	Yurt Dışında Bırakılan İhracat Mal Bedeli
120.02.09.01.....	Y.D.B.İ.M. Bedeli-Dolar
120.02.09.01.01...	Yurt Dışı Şubede Bırakılan İhracat Bedeli-Almanya
120.02.09.02.....	Y.D.B.İ.M. Bedeli-Euro

1.2.2.5. Yabancı Para Cinsinden Senetler

1.2.2.5.1. Alacak Senetleri

121.ALACAK SENETLERİ

121.01.....	TL. Alacak Senetleri
121.02.....	Yabancı Para Alacak Senetleri
121.02.01.....	Y.P.A. Senetleri – Dolar
121.02.01.01.....	Portföydeki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.02.....	Tahsildeki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.03.....	Teminattaki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.04.....	Protestolu Y.P.A. Senetleri
121.02.01.05.....	İskonto Ettirilen Y.P.A. Senetleri
121.02.02.....	Y.P.A. Senetleri – Euro

1.2.2.5.2. Borç Senetleri

321.BORÇ SENETLERİ

321.01.....	TL. Borç Senetleri
321.02.....	Yabancı Para Borç Senetleri
321.02.01....	Dolar Cinsinden Borç Senetleri
321.02.01.01.	XYZW.- İtalyan Firması Senetleri
321.02.02.....	Euro Cinsinden Borç Senetleri

1.2.2.6. Diğer Alacaklar

127.DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

127.01.....	Yurt İçi Diğer Alacaklar
127.02.....	Yurt Dışı Diğer Alacaklar
127.02.01.....	Yurt İçi Diğer Alacaklar – Dolar
127.02.01.01.....	Yurt Dışı Protestolu Senetlerden Alacaklar – Kanada

1.2.2.7. Yurtdışı Üretim ve Stok Hesapları

1.2.2.7.1. İlk Madde ve Malzeme

150. İLK MADDE VE MALZEME

150.01.....	Yurt İçinden Satın Alınan İlk Madde Malzeme
150.01.01.....	Yurt İçi Üretim Verilecek İ.M.M.
150.01.02.....	Yurt Dışı Üretime Verilecek İ.M.M.
150.01.02.01....	Yurt Dışı Üretime Verilecek xxxx. Malı İ.M.M.
150.02.....	İthâl Edilen İ.M.M.
150.03.....	Dahilde İşlem İle İthâl Edilen İ.M.M.

1.2.2.7.2. Yarı Mamuller-Üretim

151. YARI MAMULLER – ÜRETİM

151.01.....	Yurt İçi Mamul Üretiminde Verilecek Y.M. Üretim
151.02.....	Yurt Dışı Mamul Üretiminde Verilecek Y.M. Üretim
151.02.01.....	Yurt Dışı Üretime Verilecek xxx Parti Y.M. Üretim
151.03.....	Hariçte İşleme Verilen Y.M. Üretim

1.2.2.7.3.Mamuller

151. YARI MAMULLERİ-ÜRETİM

152.01.....	Yurt İçi Üretim – Mamulleri
152.02.....	Yurt Dışı Satış Üretim – Mamulleri
152.02.01....	Yurt Dışı Satış Üretim – xxxx Parti Mamulleri
152.02.01.01.	Yurt Dışı Satış Üretim – xxxx Malı
152.02.01.09.	Yurt Dışı Konsinye Satışa Sevk Edilen Üretim-xxxxx Malı

1.2.2.7.4. Ticari Mallar

153. TİCARİ MALLAR

153.01.....	Yurt İçi Satın Alınan Ticari Mallar
153.02.....	İhraç Kaydıyla Satın Alınan Ticari Mallar
153.02.01.	İhraç Kaydıyla Satın Alınan xxxx Ticari Malları
153.03.....	İthâl Edilen Ticari Mallar

1.2.2.7.5. Diğer Stoklar

157. DİĞER STOKLAR

İhracat amacıyla gümrüğe gönderilen stoklar ile konsinye (satışa gönderilen emanet mallar) ihracatta konsinyatöre(mal satan) gönderilen stoklar (teslim şekli dikkate alınmak suretiyle) hasar görmesi ve değerini yitirmesi hâlinde bu hesaba borç kaydedilir. İlgili stok hesabına alacak kaydedilir.

1.2.2.8. Yurt dışı Avans Hesapları

1.2.2.8.1. Verilen Sipariş Avansları Hesabı

159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı

159.01.....	Verilen Yurt İçi Sipariş Avansları
159.01.01.....	A.B.A.Ş.
159.02.....	Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları
159.02.01.....	T.B.X.W.Z.-Almanya
159.03.....	İthâlat Sipariş ve Giderleri
159.03.01.....	Akreditifli – İthâlat Giderleri- Dosya:123
159.03.01.01.....	Mal Bedeli
159.03.01.01.01...	Mal Bedeli FOB. Bedeli.
159.03.01.01.01...	Mal Bedeli CIF. Bedeli.
159.03.01.02.....	Nakliye Giderleri
159.03.01.03.....	Sigorta Giderleri
159.03.01.04.....	Gümrük Müşaviri Giderleri

1.2.2.8.2. Verilen Avanslar Hesabı

259. VERİLEN AVANSLAR

1.2.2.8.3. Alman Sipariş Avansları Hesabı

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

340.01.....	Yurt İçi Alınan Sipariş Avansları
340.02.....	Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları
340.02.01.....	Yurt Dışı AS. Avansları-Dolar
340.02.01.01....	Y.D.A...S.A. Dolar-XVYZW-Kanada
340.02.02.....	Y.D.A..S.A. Euro

1.2.2.9. Katma Değer Vergisi Hesapları

1.2.2.9.1. Devreden Katma Değer Vergisi

190. DEVREDEN KDV

190.01.....	Önceki Dönemden Devreden KDV
190.01.01.....	Ocak Ayından Devreden KDV

1.2.2.9.2. İndirilecek Katma Değer Vergisi

191. İNDİRİLECEK K.D.V.

191.01.....	Alış KDV
191.01.01.....	Üretim-Alış KDV
191.01.01.01...	Yurt İçi-Üretim-Alış KDV
191.01.01.02...	Yurt Dışı-Üretim-Alış KDV
191.01.02.....	Ticari Mal-Alış KDV
191.01.02.01...	Yurt İçi Ticari Mal-Alış KDV
191.01.03.....	Hizmet-Alış KDV
191.02.....	A.T.İ.K.-Alış KDV
191.09.....	Satış İade KDV

1.2.2.9.3. Hesaplanan Katma Değer Vergisi

391. HESAPLANAN K.D.V.

391.01.....	Satış KDV
391.01.01.....	Mamul Satış KDV
391.01.01.01.....	Yurt İçi Mamul Satış KDV
391.01.01.02.....	Yurt Dışı İhraç Kaydıyla Mamul Satış KDV
391.01.02.....	Ticari Mal Satış KDV
391.01.02.01.....	Yurt İçi Ticari Mal Satış KDV
391.01.02.02.....	Yurt Dışı İhraç Kaydıyla Ticari Mal Satış KDV
391.01.03.....	Hizmet Satış KDV
391.02.....	A.T.İ.K. Satış KDV
391.09.....	Alış İade KDV

1.2.2.9.4. Diğer Katma Değer Vergisi

392. DİĞER KDV

392.01.....	Ertelenen KDV
392.01.01...	Teşvikli Yatırımda Ertelenen KDV
392.02.....	Tecil Edilen KDV
392.02.01...	İhraç Kaydıyla Satışta Tecil Edilen KDV

1.2.2.10. Maddi Duran Varlık Hesapları

253.TEŞİS, MAKİNE VE CİHAZLAR

253.01.01.Baskı Makinesi-Üretim.D.N.:0301

254. TAŞITLAR

254.01.01.Genel Yönetim Aracı-Xxx. Marka-16.yy.016

255. DEMİRBAŞLAR

255.01.01.Genel Yönetim Bilgisayarları-D.N:0701

1.2.2.11. Kredi Hesapları

300. BANKA KREDİLERİ

300.01.....	X Bankası Kredileri
300.01.01.....	TL. Kredileri
300.01.02.....	Yabancı Para Cinsinden Krediler
300.01.02.01.....	Dolar(\$) Krediler
300.01.02.01.01...	Xx Bankası Krediler-Dolar
300.01.02.02.....	Euro Krediler
300.02.....	Exim Bank Krediler
300.02.01.....	Xx Bankası-Exim Bank Kredisi

1.2.2.12. Yurt Dışı Satıcılar

320. SATICILAR HS.

320.01.....	Yurt İçi Satıcılar
320.02.....	Yurt Dışı Satıcılar
320.02.01.....	Vadeli Akreditifli Satıcılar
320.02.01.01...	Yurt Dışı Satıcı WXYVZ-Almanya

1.2.2.13. Gelir Tablosu Hesapları

1.2.2.13.1.Yurt Dışı Satıcılar

601.YURT DIŞI SATIŞLAR

601.01.....	Yurt Dışı Ocak Ayı Satışları
601.01.01.....	Yurt Dışı Ocak Ayı Mal ve Hizmet Satışı
601.01.01.01....	Yurt Dışı Ocak Ayı xx Malı Satışı
601.01.02.....	İhracat-Kur Farkları
601.01.02.01....	İhracat Bedeli-Kur Farkları
601.01.02.02....	İhracat Bedeli Değerleme-Kur Farkları
601.02.....	Yurt Dışı Şubat Ayı Satışları

1.2.2.13.2. Satış İadeleri

610. SATIŞ İADELERİ (-)

- 610.01..... Yurt İçi Satış İadeleri
- 610.02..... Yurt Dışı Satış İadeleri
- 610.02.01... Yurt Dışına İhraç Edilen Mamullerin İadeler
- 610.02.02... Yurt Dışına İhraç Edilen Ticari Mallardan İadeler

1.2.2.13.3. Satış İskontoları

611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)

- 611.01..... Yurt İçi Satış İskontoları
- 611.02..... Yurt Dışı Satış İskontoları
- 611.02.01.... Yurt Dışı Miktar İskontoları
- 611.02.02..... Yurt Dışı Tutar İskontoları

1.2.2.13.4. Diğer İndirimler

612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

- 612.01..... Yurt İçi Satıştan Diğer İndirimler
- 612.02..... Yurt Dışı Satıştan Diğer İndirimler
- 612.02.01.... İhracat Kur Farkı İndirimi
- 612.02.02.... Değerlemeden Doğan İhracat Kur Farkı İndirimi

1.2.2.13.5. Satılan Mamul Maliyeti

620. SATILAN MAMUL MALİYETİ(-)

- 620.01..... Yurt İçi Satılan Mamul Maliyeti
- 620.02..... Yurt Dışı Satılan Mamul Maliyeti
- 620.02.01.. Yurt Dışına Satılan xxx Parti Mamul Maliyeti
- 620.02.02.. Yurt Dışına Satılan xyz Parti Mamul Maliyeti
- 620.03..... Yurt Dışında İade Gelen Satılan xxx Mamul Maliyeti

1.2.2.13.6. Satılan Ticari Mallar Maliyeti

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ(-)

- 621.01 ..... Yurt İçi Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- 621.02..... Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- 621.02.01.. Yurt Dışına Satılan xxx Ticari Mallar Maliyeti
- 621.02.02.. Yurt Dışına Satılan xyz Ticari Mallar Maliyeti
- 621.03..... Yurt Dışında İade Gelen Satılan xxx Ticari Mallar Maliyeti

1.2.2.13.7. Kambiyo Kârı

646. KAMBİYO KÂRI

646.01.....	Yabancı Para Kasasında Kambiyo Karı
646.01.01..	Y.P.K. Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
646.02.....	Döviz Tevdiat Hesaplarından Kambiyo Karı
646.02.01...	D.T. Hs. Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
646.02.02...	D.T. Hs. Euro Hesapları Kambiyo Karı
646.03.....	Değerlemelerden Doğan Kambiyo Kârı

1.2.2.13.8. Kambiyo Zararı

656. KAMBİYO ZARARI (-)

656.01.....	Yabancı Para Kasasında Kambiyo Zararı
656.01.01....	Y.P.K. Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
656.02.....	Döviz Tevdiat Hesaplarından Kambiyo Zararı
656.02.01....	D.T. Hs. Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
656.02.02....	D.T. Hs. Euro Hesapları Kambiyo Zararı
656.03.....	Değerlemelerden Kambiyo Zararı

1.2.2.13.9. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârları

679. DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR

1.2.2.14. Maliyet Hesapları

1.2.2.14.1. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760.01.....	Yurt İçi Pazarlama Giderleri
760.02.....	Yurt Dışı Pazarlama Giderleri
760.02.01.....	İhracat P.S.D. Giderleri
760.02.01.01.....	Navlun Giderleri
760.02.01.02.....	Banka Giderleri
760.02.01.03.....	Sigorta Giderleri
760.02.01.04.....	Gümrük Komisyoncusu Ücretleri
760.02.01.05.....	Vergi-Resim-Harç Giderleri
760.02.02.....	Fuar ve Sergileri Katılım Giderleri
760.02.03.....	Yurt Dışı Mağaza Giderleri
760.02.04.....	Konsinye Satış Giderleri
760.02.05.....	Reklamasyon Giderleri
760.02.09.....	Yurt Dışı Memur-Ücret Giderleri

1.2.2.14.2. Genel Yönetim Giderleri

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770.01.....	Yurt İçi Genel Yönetim Giderleri
770.02.....	Yurt Dışı Genel Yönetim Giderleri
770.02.01.....	İhracat G.Y.G. Giderleri
770.02.01.01.....	Yurt Dışı Personel Ücreti Giderleri
770.02.01.02.....	Yurt Dışı Diğer Giderleri

1.2.2.14.3. Finansman Giderleri

780. FİNANSMAN GİDERLERİ

780.01.....	Yurt İçi Finansman Giderleri
780.02.....	Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.01.....	Kısa Vadeli Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.01.01.....	K.V.Y.D.F.G. Banka Kredisi Faizleri
780.02.01.02.....	K.V.Y.D.F.G. Banka Kredisi Faizleri
780.02.01.03.....	K.V.Y.D.F.G. İhracat Dövizli Kredi Faizleri
780.02.01.04.....	K.V.Y.D.F.G. Exim Bank Kredisi Faizleri
780.02.02.....	K.V.Y.D.F.G. Yurt Dışı Bank Kredisi Faizleri
780.02.03.....	Uzun Vadeli Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.03.01.....	İhracat Banka Masrafları
780.02.03.02.....	D.A.B. Belgesi Masrafları
780.02.03.03.....	Banka Havale Masrafları
780.02.04.....	Akreditif Masrafları

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Dış ticaret muhasebesi içeriğini, genel muhasebe içeriğinden ayırt ediniz.</p>	<p>➤ Çevrenizde bulunan bir kütüphaneye giderek veya internet aracılığı ile dış ticaret muhasebesi ve yapılan işlemler hakkında bilgi toplayabilirsiniz.</p> <p>➤ Çevrenizde bulunan bir muhasebe bürosunu ziyaret ederek, dış ticaretle ilgilenen bir işletme için hangi hizmetleri yaptıklarını ve hangi ilkelere uyduklarını öğrenebilirsiniz.</p>
<p>➤ Dış ticaret muhasebesi için gerekli ön bilgileri toplayınız.</p>	<p>➤ Çevrenizde bulunan dış ticaretle ilgilenen bir işletmeye giderek dış ticaretle ilgili ön bilgileri araştırabilirsiniz.</p>
<p>➤ Dış ticaret hesap planını kullanınız</p>	<p>➤ Hesap planını öğretmeninizden veya internetten temin edebilirsiniz.</p> <p>➤ Hesap planında varlık hesaplarını bulabilirsiniz.</p> <p>➤ Hesap planında kaynak hesaplarını bulabilirsiniz.</p> <p>➤ Hesap planında gelir ve gider hesaplarını bulabilirsiniz.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- 1) Dış ticaretin tanımını yapınız.
- 2) Dış ticaret için gerekli ön bilgiler nelerdir?
- 3) Dış ticarete hesap planının önemi nedir?
- 4) Hesap planı düzenlerken hangi kriterlere uyulmalıdır?

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Hata yapmışsanız öğrenme faaliyetini tekrar gözden geçiriniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi UYGULAMA FAALİYETİ: Dış Ticaret İşlemlerinde Muhasebenin Önemi Ve Hesap Planı	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI: SINIF VE NO:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
1. Bir muhasebe bürosunu ziyaret ettiniz mi?		
2. Dış ticaret muhasebesinin önemi nedir? Öğrendiniz mi?		
3. Dış ticaret muhasebesi için gerekli ön bilgileri öğrendiniz mi?		
4. Dış ticaret muhasebesinde hesap planının önemi nedir? Öğrendiniz mi?		
5. Hesap planı edindiniz mi?		
6. Hesap planı hangi ölçütlere uygun olmalıdır, öğrendiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsini “EVET” ise bir sonraki öğretim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile dış ticarete döviz ile ilgili işlemleri kayıt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çevrenizde bulunan dış ticaretle ilgilenen bir muhasebeciye giderek dış ticaret işlemlerinin muhasebeleştirilmesi hakkında bilgi toplayınız.

2. DÖVİZ İŞLEMLERİ

2.1. Kambiyo, Döviz Ve Efektif Kavramları

2.1.1. Kambiyo

Değiştirme, bozdurma, değer ve fiyat anlamına gelmektedir. Bir ülke parasının öteki ülke parasıyla anlatımı, anlamına geldiği gibi, yabancı ülke paraları üzerinden düzenlenen ticari senetler, çek, poliçe, bono gibi belgeleri de içerir.

Resim 2.1: Döviz

Ülkemizde kambiyo ve döviz aynı anlama gelmektedir. Her türlü yabancı para, belge ve araçları bu kavramlarla ifade edilmektedir. Türk Parasının Kıymetini Koruma 30 Sayılı Karar'da döviz (kambiyo) şöyle tanımlanmaktadır;

“Döviz, efektif dahil yabancı para ile ödemeyi sağlayan her nevi hesap, belge ve vasıtalarıdır.”

Literatürdeki kullanımda, efektif ve döviz kavramları farklı kapsamlarda farklı anlamlara gelmektedir.

2.1.2. Efektif ve Döviz

Banknot (kâğıt para) şeklindeki bütün yabancı paralara efektif denir.

Döviz kavramı ise, geniş anlamda bütün yabancı para ödeme araçlarını kapsayan bir kavram olarak kullanılmaktadır. Döviz kavramı içinde, yabancı para cinsinden düzenlenmiş her türlü kâğıt (bono, poliçe, kredi mektubu, havale ve benzeri varlıklar) ve hesap girerken, efektif kavramı içine sadece nakit yabancı paralar girmektedir.

Bu durumda döviz kavramı efektif kavramından daha kapsayıcı olup, efektif döviz kavramının içinde yer almaktadır.

2.1.2.1. Kur

Ulusal paranın yabancı paralar karşısındaki değerine, fiyatına kur denir. Kur iki türdür.

- **Alış Kuru:** Döviz ve efektif alışlarında uygulanan kurlara denir. Döviz alışlarında uygulanan kurlara döviz alış, efektif alışlarında uygulanan kurlara efektif alış kuru denir.
- **Satış Kuru:** Döviz ve efektif satışlarında uygulanan kurlara denir. Döviz satışında uygulanan kurlara döviz satış kuru, efektif satışlarda uygulanan kurlara efektif satış kuru denir.

Türkiye’deki uygulamada, kurların üç farklı şekilde oluştuğu görülmektedir:

- T.C. Merkez Bankası’nca ilan edilen kurlar
- Bankalarca ve özel finans kurumlarınca, T.C. Merkez Bankası’nın açıkladığı döviz kurunda binde 2’yi, efektif kurda ise % 1’i geçmemek üzere belirlediği kurlar
- Serbest piyasada oluşan döviz kurları

Muhasebe temel kavramlarından parayla ölçülme kavramı gereği işlemler ulusal para birimi (TL) ile yapılır. Bu nedenle, yabancı paraları Türk Lirasına dönüştürmede işlem tarihindeki kur esas alınır.

Kambiyo mevzuatımıza göre, ihracat bedeli dövizlerin, fiili, ihracat tarihinden itibaren 180 gün içinde yurda getirilerek yetkili döviz müesseselerinde bozdurulması ve Döviz Alım Belgesi’ne (DAB) bağlanması gerekmektedir. Ancak 90 gün içinde bedelin % 70’i getirildiği takdirde, geri kalan %30 ihracatçı tarafından serbestçe kullanılabilir.

2.2. Döviz İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi

2.2.1. Kasa Hesabı ve Yabancı Para Kasası ve İşlemleri

100. KASA HS.

100.01.....	TL. Kasası
100.02.....	Yabancı Para Kasası
100.02.01.....	Yabancı Para Dolar Kasası (.....Dolar x..... Lira)
100.02.02.....	Yabancı Para Euro Kasası (.....Euro x.....Lira

Resim 2.2: Para hazır değerlerde gösterilir

Kasa hesabı aktif hesaptır. Tek düzen hesap planında dönen varlıklar grubunda yer alır. Türk Lirası kasa ve Yabancı Para kasa olarak izlenir.

Yabancı paralar 100. Kasa Hesabının alt hesaplarında izlenir.

Yabancı paralar alış değeriyle tutarı kasa hesabına borç ve kasadan çıkanları ise maliyet değeri ile alacak kaydedilir.

Yabancı paralar kasa ve diğer hesaplara kaydedilirken, miktar ve döviz kuru olarak gösterilmesi yararlı işlem olur. Bu işlemin muhasebe fişlerinde alt hesaplarda veya açıklama bölümünde dikkate alınması iç ve dış denetimi kolaylaştırır. Uygulamada dövizin miktar ve kur düzeyinde kontrolünü sağlar.

Kasaya alınan yabancı paralar banka veya herhangi bir finans kurumundan tedarik edilmiş ise banka finans grubunun efektif satış kuru ile Türk Lirasına çevrilir ve 100. Kasa hesabının, yabancı para cinsinden alt hesaba borç kaydedilir.

Kasada yer alan yabancı para, elden çıkarılmak istendiğinde (satıldığında veya herhangi bir ödeme için kullanıldığında) kayıtlı (maliyet) değeri üzerinden 100. Kasa hesabının, yabancı para cinsinden alt hesabına alacak kaydedilir.

Kayıtlı kur ile işlem günündeki kur arasında olumlu kur farkları 646. Kambiyo Kârları Hesabına alacak, olumsuz kur farkları ise 656. Kambiyo Zararı Hesabına borç kaydedilir.

Kasa hesabının yabancı para hareketleri bakımından işleyişi şematik olarak aşağıdaki gibidir.

100.02.Yabancı Para Kasası		656. Kambiyo Zararı	
Giriş (maliyetle)	Çıkış	Zarar	Dönem Zararına Devir
Yabancı Para Mevcudu			
646. Kambiyo Kârı		690.Dönem Kârı veya Zararı	
Dönem Kârına Devir	Kâr	Zarar	Kâr

İşletmenim elindeki yabancı paraların değerlemesini TTK ve VUK açısından ayrı ayrı ele almak gerekir. TTK hükümlerine göre yabancı paralar borsada işlem görüyor ise borsa raici ile değerlendirilir. Fakat ülkemizde kambiyo borsası kurulmamıştır.

VUK' na göre, "Yabancı paralar borsa raici ile değeri lenir. Yabancı paranın borsa raici yoksa, değeri lemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur." VUK. Madde 280

ÖRNEK:

ABC Pazarlama İthâlat ve İhracat İşletmesinin yurt içi, yurt dışı finansal olaylarında kullanmak üzere satın aldığı sattığı ve dönem sonunda değeri lemeye tabi tuttuğu hareketleri aşağıdaki gibidir.

- a. 05.12.2006 Tarihinde, işletme serbest piyasadan 100.000.-dolar satın almıştır. İşlem günü 1 dolar = 1,40 TL'dir.
- b. 18.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasasında 1dolar =1,40 TL'dan kayıtlı 20.000.- dolar satılmıştır. Satış günü 1 dolar = 1,35 TL' dir
- c. 26.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasasında 1 dolar = 1,40 TL'dan kayıtlı 30.000.-dolar satılmıştır satış günü 1dolar = 1,45 TL'dır.
- d. 31.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasası, dönem sonu (bilânço günü) itibari ile değeri leme işlemine tabi tutulur. 31.12.2006 tarihli Maliye Bakanlığının açıkladığı döviz kuru 1 dolar = 1.37 TL'dır.

Veya

- e. 31.12.2006 tarihinde,işletmenin yabancı para kasası,dönem sonu (bilanço günü) itibarıyla değeri leme işlemine tabii tutulmuştur.31.12.2006 tarihli Maliye Bakanlığının açıkladığı döviz kuru 1 dolar =1,44 TL dir.

MUHASEBE KAYITLARI:

- a. 05.12.2006 tarihinde satın alınan yabancı paralar aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
05.12.2006		
<u>100.KASA HESABI</u> 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (100.000.-\$x1.40)	140.000.-	
<u>100.KASA HESABI</u> 100.01.TL Kasası		140.000.-
..... nolu belge ile 100.000 Dolar yabancı para satın alım kaydı.(100.000.- Dolar x 1.40)		
/		

b. 18.12.2006 tarihli yabancı para satışı aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
18.12.2006		
<u>100.KASA HESABI</u> 100.01.TL Kasası	27.000.-	
<u>656. KAMBIYO ZARARI HESABI</u> 656.01 Dolar Satışı 656.01.01.Dolar Satış Zararı [20.000.-\$ x (1.40-1.35)]	1.000.-	
<u>100.KASA HESABI</u> 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (20.000.-\$ x 1.40)		28.000.-
.....nulu belge ile 20.000 Dolar yabancı para satışı kayıtlı.[20.000.- \$ x (1.40-1.35)]		
/		

c. 26.12.2006 tarihli yabancı para satışı aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
26.12.2006		
<u>100.KASA HESABI</u> 100.01.TL Kasası	43.500.-	
<u>100.KASA HESABI</u> 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (30.000.-\$ x 1.40)		42.000.-
<u>646.KAMBIYO KÂRI HS.</u> 646.01.01. Dolar Satış Kârı [30.000.-\$ x (1.45-1.40)]		1.500.-
.....nulu belge ile 30.000 Dolar yabancı para satışı kayıtlı.[30.000.- \$ x (1.45-1.40)]		
/		

d. 31.12.2006 tarihinde 1 dolar = 1.37 olması hâlinde dönem sonu değerlendirme işlemleri aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
656.KAMBİYO ZARARI HS. 656.01.05.Dolar D.S. Değerleme Zararı [50.000.-\$ x (1.40-1.37)]	1.500.-	
100.KASA HESABI 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (50.000.-\$ x 0.03)		1.500.-
31.12.2006 tarihli işletme kasasında 1.40 TL'dan kayıtlı 50.000.- dolarlık yabancı para bakiyesinin bilanço günü itibari ile VUK.280 Md. İstinaden değerlendirme kaydı[(50.000.-\$ x (1.40-1.37)]		
/		

e. 31.12.2006 tarihinde 1 dolar = 1.44 olması hâlinde dönem sonu değerlendirme işlemleri aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
100.KASA HESABI 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (50.000.-\$ x 0.04)	2.000.-	
646. KAMBİYO KÂRI HESABI 646.01.05.Dolar D.S. Değerleme Kârı [50.000.-\$ x (1.44-1.40)]		2.000.-
31.12.2006 Tarihli işletme kasasında 1.40 TL'dan kayıtlı 50.000.- dolarlık yabancı para bakiyesinin bilanço günü itibarıyla VUK.280 Md. İstinaden değerlendirme kaydı [50.000.- \$ x (1.44-1.40)]		
/		

2.2.2. Yabancı Paralı Alınan Çekler

101. ALINAN ÇEKLER HS.

101.01.....	TL. Alınan Çekler
101.02.....	Yabancı Paralı Alınan Çekler
101.02.01.....	Y.P.A.Ç.Dolar Cinsinden Çekler
101.02.01.01.....	Portföydeki Y.P.A.Çekler (.....Dolar x ....TL)
101.02.01.002.....	Tahsildeki Y.P.A.Çekler (.....Dolar x ...TL)
101.02.01.03.....	Teminattaki Y.P.A. Çekler (.....Dolar x ....TL)

Çek, görüldüğünde ödenmesi gereken bir kambiyo senedir (TTK Madde 692). Ancak ülkemizde vadeli çek düzenlenmesi ticari güvene bağlı olarak yaygın biçimde kullanılmaktadır.

Yabancı Paralı Alınan Çekler, yurt içinde veya yurt dışında (ihracatta) yabancı para cinsinden alınan çeklerin izlendiği hesaptır. Yabancı Paralı Alınan Çekler, alındığında işlem günündeki Merkez Bankası efektif döviz alış kuru ile TL'na çevrilerek, 101.Alınan Çekler Hesabına alt hesapları ile birlikte borç kaydedilir.

Yabancı Paralı Alınan Çekler tahsil edildiğinde, elden çıkarıldığında (üçüncü kişilere devir edildiğinde) işlem günündeki Merkez Bankası efektif alış kuru üzerinden 101.Alınan Çekler Hesabına alt hesapları ile birlikte alacak kaydedilir.

Yabancı Paralı Alınan Çeklerin kayıtlı kuru ile elden çıkarıldığı günkü kuru arasında olumlu kur farkları cari (içinde bulunan) dönemdeki ihracat ile ilgili ise 601.Yurt Dışı Satışlar Hesabına alacak, değil ise 646. Kambiyo Kârı Hesabına alacak kaydedilir. Olumsuz kur farkları ise cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise 612. Diğer İndirimler Hesabına borç değil ise 656. Kambiyo Zararı Hesabına borç kaydedilir.

Dönem sonunda aktifte kayıtlı bulunan yabancı paralı alınan çekler VUK.280. Md. esaslarına göre değerlendirilir.

ÖRNEK: (X) İşletmesi 01.05.2006 Tarihinde 90TL'si KDV olmak üzere 720TL'lik mal satmış ve karşılığında dolar üzerinden düzenlenmiş 450\$ (dolar) tutarında seyahat çeki almıştır. İşlem tarihinde Merkez Bankası alış kuru 1,60TL'dir

$$450 \$ \times 1,60TL = 720TL \text{ (satış)}$$

	BORÇ	ALACAK
01.05.2006		
<u>101.ALINAN ÇEKLER HESABI</u>	720.-	
101.02.01.01...Portföydeki Y.P.A.Çekler		
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI</u>		630.-
Mal ve Hizmet Satışı		
391. <u>HESAPLANAN KDV</u>		90.-
Mal ve Hizmet Satış KDV'si		
/		

ÖRNEK: (X) İşletmesi 01.05.2006 Tarihinde aldığı 450 \$ (dolar) tutarındaki dövizli seyahat çekini tahsil için bankaya ibraz etmiştir. Banka, döviz alış kuru 1,68 TL üzerinden döviz alım bordrosu düzenleyerek 15,50 TL tahsil masrafı kestikten sonra, kalan 740,50 TL' yi işletmeye TL olarak ödemiştir.

$$450 \$ \times 1,68 \text{ TL} = 756.00 \text{ TL}$$

$$\frac{15.50 \text{ TL(masraf)}}{740.50 \text{ TL}}$$

	BORÇ	ALACAK
01.05.2006		
<u>100.KASA HESABI</u>	740.50.-	
100.01.TL Kasası		
<u>780.FİNANSMAN GİDERLERİ</u>	15.50.-	
780.02.03 Banka Masrafı		
<u>101.ALINAN ÇEKLER HESABI</u>		720.-
101.02.01.01...Portföydeki Y.P.A.Çekler		
<u>646. KAMBİYO KÂRLARI HESABI</u>		36.-
... nolu çek tahsil masrafları kesilerek, bedeli müşteriye TL olarak ödenmiştir.		
/		

2.2.3. Yabancı Paralı Bankalar Hesabı

102. BANKALAR

102.01.....	...Xxx Bankası
102.01.01.....	...TL. Mevduat Hesapları
102.01.01.01.....	...Ticari Mevduat Hesapları
102.01.02.....	...Yabancı Paralı Hesaplar
102.01.02.01.....	...Y.P. Döviz Tevdiat Hesabı
102.01.02.01.01.....	...Y.P.D.T. Dolar Hs.- Yurt İçi (.. Dolar x ..TL)
102.01.02.01.02.....	...Y.P.D.T. Euro Hs. (... Euro x ..TL)
102.01.02.01.01.02.....	...Y.P.D.T. Dolar Hs.- İhracat (..Dolar x ..TL)

Yabancı Paralı Döviz Tevdiat Hesapları, bankalarda açtırılan vadeli ve vadesiz döviz tevdiat hesaplarının izlendiği hesaplardır. Bankalar hesabının alt hesabı olarak izlenir.

Bankaya yurt dışından ihracat bedeli yabancı para havale geldiğinde önce döviz tevdiat işlemlerinde izlenir. Yurt dışı alıcı cari hesabı ile bankaya gelen havale arasındaki olumlu kur farkı, cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise 601.yurt dışı satışlar hesabına alacak, değil ise 646. Kambiyo Kârı Hesabına alacak kaydedilir. Olumsuz kur farkları ise cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise 612. Diğer İndirimler Hesabına borç değil ise 656. Kambiyo Hesabına borç kaydedilir.

İhracat bedeli kambiyo mevzuatına uygun yasal süreler içinde yurda getirilmesi ve banka veya özel finans kurumlarında TL'na çevrilmesi yasal zorunluluktur (TPKHK. Md.32).

Bankadaki yabancı para, DAB (döviz alım belgesi) ile TL'na çevrilerek mevduat hesaplarına aktarılmak istendiğinde, işlemin yapıldığı tarihteki DAB belgesi kuru esas alınarak yabancı paralı döviz tevdiat hesabını maliyet (kayıtlı) tutar üzerinden alacak, ticari mevduat hesabına borç kaydedilir.

Yabancı paralı döviz tevdiat hesapları dönem sonunda değerlemeye tabi tutulur. Değerleme işlemi yabancı para kasası hesapları gibi borsa raici ile, borsa raici yoksa Maliye Bakanlığı tarafından değerlemeye uygulanacak kur ile değerlendirilir. (VUK 280)

İhracat ve ithalat ile ilgili banka masrafları uluslararası muhabir masrafları ilgili masraf (gider) hesabına borç, ticari mevduat hesabına alacak kaydedilir.

ÖRNEK:

02.09.2006 Fiili ihracat tarihli ve 1 dolar = 1.50 TL'den kayıtlı 100.000\$'lık, ABC. İtalyan –şirketinden olan vadeli akreditifli ihracat mal bedeli, 22.10.2006 tarihli ve İ-123456 nulu döviz alım belgesi ile tahsil edilmiştir.

Tahsilatın yapıldığı günkü döviz kuru 1 dolar= 1.60 TL'dir.

22.10.2006	BORÇ	ALACAK
<u>102.BANKALAR HESABI</u>		
102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (100.000\$ x 1.60TL)	160.000.-	
<u>120.ALICILAR HESABI</u>		
120.02.02.01ABC-İtalya (100.000\$ x 1.50 TL)		150.000.-
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.</u>		
601.09.02.01. İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000\$)x(1.60-1.50)]		10.000.-
İhracat bedelinin banka döviz tevdiat hesaplarına kaydı. Dosya Nu:21		

2.2.4.Yurt Dışı Alacaklar

2.2.4.1. Alıcılar Hesabı

120. ALICILAR HESABI

120.01.....	Yurt İçi Alıcılar Hesabı
120.02.....	Yurt Dışı Alıcılar Hs.
120.02.01.....	Uzakdoğu Ülkeler Alıcılar
120.02.02.....	Avrupa Kıtası Alıcılar
120.02.03.....	Asya Kıtası Alıcılar
120.02.04.....	Serbest Bölge Alıcılar
120.02.09.....	Yurt Dışında Bırakılan İhracat Mal Bedeli

120.01 numaralı hesapta takip edilir

Yurt Dışı Alıcılar Hesabı, 120.Alıcılar hesabının alt (yardımcı) hesabıdır. Mal ve hizmet ihraç eden işletmelerin, yurt dışından alacakları için kullanılan hesaptır. İhracat işlemlerinde fiili ihracat gerçekleştiğinde 120.Alıcılar Hesabına döviz cinsinden alt hesabı ile birlikte borç, 601. Yurt Dışı Satışlar Hesabına alacak kaydedilir.

Alıcılardan olan TL cinsinden alacaklar kayıtlı değerlerle (VUK Md.281), yabancı para cinsinden olan alacakları ise borsa raici ile, borsa raici yoksa Maliye Bakanlığı tarafından değerlemeye alınır.

Uygulanacak kur ile değerlendirilir (VUK Md.280). 5228. sayılı Kanun ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Vergi Usul Kanunu 281. Maddesinde değişiklik yapılmıştır.

İhracat ile ilgili Yurt Dışı Alacakların değerlendirilmesinde, ortaya çıkan kur farkları, cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise "601. Yurt Dışı Satışlar Hesabı"na değil ise "646. Kambiyo Kârı Hesabı"na alacak kaydedilir. Olumsuz kur farkları ise cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise "612. Diğer İndirimler Hesabı"na değil ise "656. Kambiyo Zararı Hesabı"na borç kayıt edilir.

2.2.4.2. Yurt Dışında Bırakılan İhracat Bedeli

120. ALICILAR

120.02.09.....	Yurt Dışında Bırakılan İhracat Mal Bedeli	
120.02.09.01.....	Y.D.B.İ.M. Bedeli-Dolar	
120.02.09.01.01...	Yurt Dışı Şubede Bırakılan İhracat	Bedeli -Almanya
120.02.09.02.....	Y.D.B.İ.M. Bedeli-Euro	

İhracat bedelinin %70'inin 90 gün içinde yurda getirilerek bankalarda veya finans kurumlarında satılması (TL'na çevrilmesi) hâlinde, kalan %30'a tekabül eden kısım üzerinde ihracatçı serbestçe tasarruf hakkına sahiptir.

90 günlük süre içinde yurda getirilen ihracat bedelinin, yurt dışına bırakılan kısmı en fazla %30 oranında olabilir. Yurda getirilen mal bedelleri için bankadan D.A.B. (Döviz Alındı Belgesi) alınır, geri kalan tutar yurt dışında bırakılacak ise tutar bankaya bildirilerek kambiyo hesabı kapatılır.

Yurt dışına bırakılan dövizlerin tutarı işlem günündeki kuru ile çarpılarak 120. Alıcılar (120.02.09.01.01 Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Bedelleri) hesabına borç kaydedilir.

Yurt dışında bırakılan ihracat bedeli tutarı bir süre sonra yurda (banka havalesi ile) getirildiğinde "102. Bankalar Hesabı"na borç, "120. Alıcılar (120.02.09.01.01 Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Bedelleri) Hesabı"na alacak yazılmak suretiyle yurt dışına bırakılan ihracat bedeli hesap kapatılır. Yurt dışında bırakıldığı tarihteki kayıt kur ile havalenin yapıldığı veya yurda getirildiği işlem günündeki kur arasında olumlu kur farkları "646. Kambiyo Kârları Hesabı"na alacak, olumsuz kur farkı ise "656. Kambiyo Zararı Hesabı"na borç kaydedilir.

Yurt dışında bırakılan ihracat bedeli yurt dışı hesaplarında kaldığı süre içinde her dönem sonunda değerlendirilmesi zorunludur (VUK Md.280). Yurt dışında bırakılan yabancı para cinsinden ihracat bedeli borsa raici bedeli ile borsa raici yoksa Maliye Bakanlığı tarafından uygulanacak kur ile değerlendirilir. Kayıtlı (maliyet değeri) kur ile dönem

sonu kuru arasındaki olumlu kur farkları “646. Kambiyo Kârları Hesabı”na alacak, olumsuz kur farkı ise “656. Kambiyo Zararı Hesabı”na borç kaydedilir.

ÖRNEK:

02.09.2006 İhracat tarihli ve 1\$ = 1,50 TL’ den kayıtlı 100.000 dolarlık, XYZ İtalyan Şirketinden olan vadeli akreditifli ihracat mal bedelinin, %70’i 22.10.2006 tarihli ve İ.123456 numaralı DAB belgesi ile tahsil edilmiştir. Kalan %30’luk kısım ise işletmenin yurt dışı temsilcilik bürosundan kullanılmak üzere yurt dışında bırakılmıştır.

Tahsilatın yapıldığı günkü döviz kuru 1\$ = 1,60TL’dir

%30’u yurt dışında bırakılan, %70’i Türkiye’de banka hesabına aktarılan ihracat mal bedelinin,

- A. Bankada döviz tevdiat hesaplarına,
- B. Yurt dışında temsilcilik hesabına aktarıldığında,

Aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
22.10.2006		
<u>102.BANKALAR HESABI</u>	112.000.-	
102.02.02.01. İş Bankası- Dolar Hs. (70.000\$ x 1.60 TL)		
<u>120.ALICILAR HESABI</u>	48.000.-	
120.02.09.01.01. Yurt Dışı Şubede Bırakılan İhracat Bedeli Hesabı (30.000\$ x 1.60 TL)		150.000.-
<u>120.ALICILAR HESABI</u>		
120.02.02.01.XYZ-İtalya (100.000\$ x 1.50 TL)		10.000.-
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.</u>		
601.09.02.01. İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000\$) x (1.60 -1.50)]		
İ - 123456 - Numaralı DAB. ile ihracat bedelinin tahsili ve yurt dışı şube hesabına bırakılan ihracat bedeli tutarının yevmiye kaydı.		
/		

İşlem günü 1dolar = 1,45 TL olduğunda ise, oluşan kur farkı 612. Diğer İndirimler (612.09.02.02. İhracat Kur Farkı Giderleri) hesabına borç kaydedilir.

ÖRNEK: Yurt dışı şubede bırakılan 1\$=1.60 TL'den kayıtlı 30.000\$'lık tutarın tamamı 28.11.2006 tarihinde banka hesabına havale edilerek yurda getirilmiştir.
28.11.2006 Tarihli döviz kuru 1\$=1.65 TL'dir

Yurda getirilen tutar aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
<u>102.BANKALAR HESABI</u>	49.500.-	
102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (30.000\$ x 1.65TL)		
<u>120.ALICILAR HESABI</u>		48.000.-
120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şb. Bırakılan İhracat Bedeli Hesabı (30.000\$ x 1.60TL)		
<u>646. KAMBİYO KÂRI HESABI</u>		1.500.-
[(30.000.) x (1.65 - 1.60)] Yurt dışı şubede bırakılan %30 tutarındaki ihracat bedelinin yurda getirilmesi kaydı.		
/		

2.2.5. Yabancı Para Cinsinden Senetler

2.2.5.1. Alacak Senetleri

121. ALACAK SENETLERİ

121.01.....	TL. Alacak Senetleri
121.02.....	Yabancı Para Alacak Senetleri
121.02.01.....	Y.P.A. Senetleri – Dolar
121.02.01.01.....	Portföydeki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.02.....	Tahsildeki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.03.....	Teminattaki Y.P.A. Senetleri
121.02.01.04.....	Protestolu Y.P.A. Senetleri
121.02.01.05.....	İskonto Ettirilen Y.P.A. Senetleri
121.02.02.....	Y.P.A. Senetleri – Euro

Yurt içi ve yurt dışı alıcılara yapılan mal ve hizmet satışları karşılığında yabancı para birimi üzerinden alınan senetler “121. Alacak Senetleri Hesabı”na alt hesapları ile birlikte borç yazılır.

Yabancı Para Alacak Senedi alındığında alış tarihindeki Merkez Bankası efektif döviz alış kuru ile TL karşılığındaki değeri borç kaydedilir.

Senet tahsil edildiğinde veya gerçek ve tüzel kişiye devir edildiğinde işlem günkü döviz kuru esas alınır.

Yabancı Para Alacak Senetlerinin tahsil edilmesi, elden çıkârılması, devir edilmesi ve dönem sonunda (31.12.20.) değerlemesi ile ilgili kur farkları Alınan Çekler hesabında olduğu gibi kaydedilir.

Protestolu yabancı paralı senetler, protesto işlem gerçekleştiğinde “127. Diğer Ticari Alacaklar Hesabı”na aktarılarak izlenmesi yararlı olur.

2.2.5.2. Borç Senetleri

321. BORÇ SENETLERİ

321.01.....	TL. Borç Senetleri
321.02.....	Yabancı Para Borç Senetleri
321.02.01....	Dolar Cinsinden Borç Senetleri
321.02.01.01.	XYZW.- İtalyan Firması Senetleri
321.02.02.....	Euro Cinsinden Borç Senetleri

Yabancı Paralı Borç Senetleri genelde, kabul kredili ödeme şekline göre ithalat yapıldığında kullanılan hesaptır.

Yurt dışı satıcının (ihracatçının) keşide ettiği (düzenlediği) poliçe, yurt içi alıcı (ithalatçı) tarafından kabul edildiğinde “321. Borç Senetleri Hesabı”na döviz cinsinden alt hesabı ile birlikte alacak kaydedilir. Borç senedi tutarı ithalat gümrük beyannamesinin tescil edildiği (fiili ithalat) tarihteki T.C. Merkez Bankası alış kuru esas alınarak, alacak yazılır.

Borç senetlerinin ödenmesi aşamasında, senet bedelinin banka hesaplarından transfer edildiği (ödendiği) tarihteki döviz kuru ile senedin kayıtlı (maliyet değeri) kuru arasından oluşan kur farkları ithalat süreci içinde “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”ndan izlenen kur farkları ithalata konu olan mal ve maddi duran varlığın maliyetine aktarılmış olur. Yatırımı ilgilendiren maddi duran varlık ithalatında ise kur farkları 259. Verilen Avanslar hesabında izlenir.

ÖRNEK:

- 05.10.2006 Tarihinde ithalat için yurt içi ve yurt dışı nakliye gideri olarak
3.500.TL- Yurt dışı nakliye gideri
600.TL- İthâlat nakliyesi KDV’si
200.TL- Gümrükten işletme deposuna nakliye gideri
30.TL- Yurt içi nakliye gideri KDV’si için senet düzenlenmiştir.

05.10.2006		DETAY	BORÇ	ALACAK
159.VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI			3.700.-	
	159.03.01.01.Nakliye Giderleri –Yurt İçi	200.-		
	159.03.01.02.Nakliye Giderleri -Yurt dışı	3.500.-		
191.İNDİRİLECEK K.D.V.			630.-	
	191.01.02.02.İthâlat-Nakliye KDV			
	191.01.02.02.İthâlat-Nakliye KDV			
321.BORÇ SENETLERİ		600.-		
	321.02.01.Bir Ay Vadeli	30.-		4.330.-
Senetler				
Nakliye gideri ödemesi kaydı				
/				

2.2.6. Diğer Alacaklar

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

127.01.....	Yurt İçi Diğer Alacaklar
127.02.....	Yurt Dışı Diğer Alacaklar
127.02.01.....	Yurt İçi Diğer Alacaklar – Dolar
127.02.01.01.....	Yurt Dışı Protestolu Senetlerden Alacaklar – Kanada

İhracat ile ilgili olarak tahsil imkânı kalmayan ve mahkeme aşamasına kadar protesto işlemi başlatılan senetli alacaklar bu hesapta izlenir. Protesto sonucu mahkemeye intikal eden senetli alacaklar “128. Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı”na aktarılır.

2.2.7. Yurt dışı Üretim ve Stok Hesapları

2.2.7.1. İlk Madde ve Malzeme

150. İLK MADDE VE MALZEME

150.01.....	Yurt İçinden Satın Alınan İlk Madde Malzeme
150.01.01.....	Yurt İçi Üretim Verilecek İ.M.M.
150.01.02.....	Yurt Dışı Üretime Verilecek İ.M.M.
150.01.02.01....	Yurt Dışı Üretime Verilecek xxxx. Malı İ.M.M.
150.02.....	İthâl Edilen İ.M.M.
150.03.....	Dahilde İşlem İle İthâl Edilen İ.M.M.

150. İlk Madde ve Malzeme ithalatında bu hesapla ilgili ithalat girdileri önce “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nda toplanır. İthâlat süreci sona erdiğinde “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nda biriken ithalat girdileri tutarı “150. İlk Madde ve Malzeme Hesabı”na aktarılır. Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında ithâl edilen stok hesabının tamamının ihracat ürünlerinin imalatında kullanılması gerekir.

2.2.7.2. Yarı Mamuller-Üretim

151. YARI MAMULLER – ÜRETİM

151.01.....	Yurt İçi Mamul Üretiminde Verilecek Y.M. Üretim
151.02.....	Yurt Dışı Mamul Üretiminde Verilecek Y.M. Üretim
151.02.01.....	Yurt Dışı Üretime Verilecek xxx Parti Y.M. Üretim
151.03.....	Hariçte İşleme Verilen Y.M. Üretim

151. Yarı Mamul – Üretim ithalatında bu hesapla ilgili ithalat girdileri önce “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nda toplanır. İthâlat süreci sona erdiğinde “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nda biriken ithalat girdi tutarı “151.Yarı Mamul – Üretim Hesabı”na aktarılır.

2.2.7.3.Mamuller

151. YARI MAMULLERİ-ÜRETİM

152.01.....	Yurt İçi Üretim – Mamulleri
152.02.....	Yurt Dışı Satış Üretim – Mamulleri
152.02.01....	Yurt Dışı Satış Üretim – xxxx Parti Mamulleri
152.02.01.01.	Yurt Dışı Satış Üretim – xxxx Malı
152.02.01.09.	Yurt Dışı Konsinye Satışa Sevk Edilen Üretim-xxxxx Malı

Üretimi tamamlanan mamuller yurt dışına ihraç edildiğinde, ihraç edilen mamulün tutarına isabet eden maliyeti, Satın Mamul Maliyeti Hesabına aktarılır. İhracat amaçlı üretimi yapılan mamullerin, üretim aşamasında Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında girdi kullanılmış ise bu mamullerin yurt içi satışı engellenmelidir.

2.2.7.4. Ticari Mallar

153. TİCARİ MALLAR

153.01.....	Yurt İçi Satın Alınan Ticari Mallar
153.02.....	İhraç Kaydıyla Satın Alınan Ticari Mallar
153.02.01.	İhraç Kaydıyla Satın Alınan xxxx Ticari Malları
153.03.....	İthâl Edilen Ticari Mallar

İhraç edilmek üzere yurt içinden alınan ve üzerinde herhangi bir işlem yapılmadan satılan ticari malların izlendiği stok hesabıdır. İhraç edilmek üzere yurt içinden satın alınan ticari mallar önce “153. Ticari Mallar Hesabı”na borç kaydedilir. Satın alma ve ihracat aşamasına kadar yapılan girdiler bu hesabın maliyetine (borcuna) ilave edilir. İhracat gerçekleştiğinde ihraç edilen ticari malın maliyeti, 621. Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına aktarılır.

153. Ticari Mal ithalatında bu hesapla ilgili girdiler önce 159. Verilen Sipariş Avansları Hesabında toplanır. İthâlat süreci sona erdiğinde “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nda biriken ithalat girdi tutarı 153. Ticari Mallar hesabına aktarılır.

2.2.7.5. Diğer Stoklar

157. DİĞER STOKLAR

İhracat amacıyla gümrüğe gönderilen stoklar ile konsinye ihracatta konsinyatöre gönderilen stoklar (teslim şekli dikkate alınmak suretiyle) hasar görmesi ve değerini yitirmesi hâlinde bu hesaba borç kaydedilir. İlgili stok hesabına alacak kaydedilir.

2.2.8. Yurt dışı Avans Hesapları

2.2.8.1. Verilen Sipariş Avansları Hesabı

159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı

159.01.....	Verilen Yurt İçi Sipariş Avansları
159.01.01.....	A.B.A.Ş.
159.02.....	Verilen Yurt Dışı Sipariş Avansları
159.02.01.....	T.B.X.W.Z.-Almanya
159.03.....	İthâlat Sipariş ve Giderleri
159.03.01.....	Akreditifli – İthâlat Giderleri- Dosya:123
159.03.01.01.....	Mal Bedeli
159.03.01.01.01...	Mal Bedeli FOB. Bedeli.
159.03.01.01.01...	Mal Bedeli CIF. Bedeli.
159.03.01.02.....	Nakliye Giderleri
159.03.01.03.....	Sigorta Giderleri
159.03.01.04.....	Gümrük Müşaviri Giderleri

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre “Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemeleri” 159. Verilen Sipariş Avansları Hesabında izlenecektir.

Verilen avanslar genelde bir alacak niteliğinde olmalarına rağmen, ilgili harcamaların daha sonra stoka dönüşecekleri düşüncesiyle tebliğde Stok Grubuna kaydedilmeleri uygun görülmüştür.

Ayrıca mal bedelinin ödenmesinden önce ithalatla ilgili olarak yapılan harcamaların da hangi hesaplara kaydedileceği tebliğde açıklanmamıştır.

İthâlat ile ilgili verilen yurt dışı avanslar, 159. Verilen Sipariş Avansları Hesabına borç kaydedilir.

İthâlat işlemleri süresince, ithalat ile ilgili girdiler mal bedeli, navlun, sigorta, gümrük vergisi, gümrükte ödenen ardiye, yükleme, boşaltma giderleri, banka masrafı, kredi kullanılmış ise faizleri, gümrükte ödenen fonlar, gümrük komisyoncusu ücreti vb. 159.

Verilen Sipariş Avansları Hesabında toplanır. İthâlat süreci tamamlandığında, ithâl edilen ürün stok ise, 159. Verilen Sipariş Avansları Hesabında biriken tutar ilgili stok (150, 151, 152, 153) hesabına aktarılır.

ÖRNEK:

ECE A.Ş. 12.08.2006 tarihli, ...0311 nulu ihracat gümrük beyannamesi, gömlek ihracatı için ABC Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti.'den gümrük müşavirliği hizmeti satın almıştır.

ABC Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti. gümrük müşavirliği hizmeti olarak 90TL'si KDV olmak üzere toplam 590 TL'lik 15.08.2006 tarihli, hizmet faturasını işletmemize göndermiş olup fatura bedeli açık hesap olarak işlenmiştir.

a-Gümrük Müşavirliği ücreti aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
15.08.200		
<u>760.PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİD.</u> 760.05.08.01.İhracat Yurt İçi Gümrük Komisyoncu Giderleri	500.-	
<u>191.İNDİRİLECEK KDV</u> 191.01.18. Alış KDV	90.-	
<u>320.SATICILAR HESABI</u> 320.01.09. ABC Güm. Müş. Ltd. Şti. İhracat ile ilgili olarak .... Nulu fatura ile ödenen komisyon giderlerinin kaydı.		590.-
/		

b- İthalat ile ilgili yurt içi komisyoncu hizmet bedeli:

Yukarıdaki örneğin ithalat ile ilgili Gümrük Müşavirliği ücreti olduğu kabul edildiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir.

15.08.2006	BORÇ	ALACAK
159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI 159.03.08. Gümrük Müşaviri gideri	500.-	
191. İNDİRİLECEK K.D.V. 191.01.18. Alış K.D.V.	90.-	
320. SATICILAR HS. 320.01.09. ABC Güm. Müş. Ltd. Şti.		590.-
İthalat ile ilgili olarak ... numaralı fatura ile ödenen komisyon giderlerinin kaydı.		
/		

2.2.8.2. Verilen Avanslar Hesabı

259. VERİLEN AVANSLAR

Teşvikli ve Teşviksiz Yatırım Malı, Amortisman Tabi İktisadi Kıymet (ATİK) ithalatında, ithalat ile ilgili girdiler mal bedeli, navlun, sigorta, gümrük vergisi, gümrükte ödenen ardiye, yükleme, boşaltma giderleri, banka masrafı, kredi kullanılmış ise faizleri, gümrükte ödenen fonlar, gümrük komisyoncusu ücreti, montaj giderleri, yurt içi nakliye giderleri vb. “259. Verilen Avanslar Hesabı”nda toplanır.

Yatırım tamamlandığında “259. Verilen Avanslar Hesabı”nda biriken ithalat ile ilgili tutar, ilgili yatırım hesabına aktarılır.

2.2.8.3. Alınan Sipariş Avansları Hesabı

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

340.01.....	Yurt İçi Alınan Sipariş Avansları
340.02.....	Yurt Dışı Alınan Sipariş Avansları
340.02.01.....	Yurt Dışı .A..S. Avansları-Dolar
340.02.01.01....	Y.D.A...S.A. Dolar-XVYZW-Kanada
340.02.02.....	Y.D.A..S.A. Euro

İthalat işlemlerinde, yurt dışı alıcılardan alınan yabancı para cinsinden avansların izlendiği hesaptır. Yurt dışı alıcılardan sipariş avansı olarak gelen havale veya yabancı para,

geldiği tarihteki T.C. Merkez Bankası alış kuru ile veya havalenin geldiği ilgili bankanın alış kuru ile “340. Alınan Sipariş Avansları Hesabı”na alacak kaydedilir.

“340. Alınan Sipariş Avansları Hesabı” avansla ilgili mal veya hizmetin yurt dışına sevk edildiği (fiili ihracat) tarihinde kapatılması gerekir. Avansın alındığı tarihteki kayıtlı (maliyet) değeri ile kapatıldığı tarihteki değeri arasındaki kur farkı meydana gelebilir. Kur farkı meydana gelmesi hâlinde, olumlu kur farkları cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise “601.Yurt Dışı Satışlar Hesabı”na, değil ise “646. Kambiyo Kârı Hesabı”na alacak kaydedilir. Olumsuz kur farkları ise cari dönemdeki ihracat ile ilgili ise “612. Diğer İndirimler Hesabı”na, değil ise “656. Kambiyo Zararı Hesabı”na borç kaydedilir.

2.2.9. Katma Değer Vergisi Hesapları

2.2.9.1. Devreden Katma Değer Vergisi

190. DEVREDEN KDV

190.01.....	Önceki Dönemden Devreden KDV
190.01.01.....	Ocak Ayından Devreden KDV

Bu hesapta, bir sonraki döneme devredilen KDV hesabı ile “391. Hesaplanan KDV Hesapları” karşılaştırılır. İndirilecek katma değer vergisi toplamı, hesaplanan katma değer vergisinden büyük çıkması hâlinde aradaki fark “190. Devreden KDV Hesabı”na borç kaydedilir.

İmalatçı ihracatçı işletmeler isterlerse, ihracata konu olan malın üretiminde yükledikleri katma değer vergisi’ni (ödenecek vergi çıkmaması hâlinde) 190. Devreden KDV hesabına devir etmeyip, vergi idaresinden iadesi talep edebilir.

2.2.9.2. İndirilecek Katma Değer Vergisi

191. İNDİRİLECEK K.D.V.

191.01.....	Alış KDV
191.01.01.....	Üretim-Alış KDV
191.01.01.01...	Yurt İçi-Üretim-Alış KDV
191.01.01.02...	Yurt Dışı-Üretim-Alış KDV
191.01.02.....	Ticari Mal-Alış KDV
191.01.02.01...	Yurt İçi Ticari Mal-Alış KDV
191.01.03.....	Hizmet-Alış KDV
191.02.....	A.T.İ.K.-Alış KDV
191.09.....	Satış İade KDV

Mal ve hizmet veya duran varlık alınmasında ortaya çıkan KDV tutarı bu hesabın borcuna kaydedilir.

İhracat ve ilgili üretimi yapılan malların alımında indirilmesi gereken KDV'si bu hesaba borç kaydedilir. Özellikle imalatçı ihracatçı işletmeler, KDV iadesi talep etmeleri hâlinde imalatta kullandıkları girdilerin KDV tutarını ayrıca göstermesi gerekir.

2.2.9.3. 192. Diğer K.D.V.

192. DİĞER KDV

192.01.....	Ertelenen KDV
192.01.01....	Teşvikli Yatırımda Ertelenen KDV
192.02.....	Tescil Edilebilir KDV
192.02.01....	İhraç Kaydıyla Satış Tescil Edilebilir KDV
192.03.....	İade Alınacak KDV
192.03.01....	Doğrudan İhraç İade Alınacak KDV
192.03.02....	İhraç Kaydıyla Satış İade Alınacak KDV

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde, ödenmeyerek fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen KDV tutarının izlendiği hesaptır. Erteleme bir yıldan daha uzun süreyi kapsar ise 292. Diğer KDV hesabı kullanılır.

İhraç kaydıyla satışlarda tecil edilen KDV alıcıdan tahsil edilmeyip bu hesaba borç kaydedilir. İhracatın üç ay içinde gerçekleşmesi hâlinde tecil edilen KDV terkin edilir.

İmalatçı ihracatçı firmalar, vergiden istisna edilmiş işlemlerle ilgili fatura benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi, mükellefin vergiye tabii işlemleri üzerinden hesaplanacak katma değer vergisinden indirilir.

Vergiye tabii işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan katma değer vergisinin indirilecek katma İade Alınacak KDV/192 değer vergisinden az olması hâlinde indirilemeyen katma değer vergisi, bir sonraki döneme devir edilmeyip 192. Diğer KDV hesabının alt hesabına (192.03.01 Doğrudan İhracatta.03.02. İhraç Kaydıyla Satış İade Alınacak KDV hesabına) borç kaydedilir.

2.2.9.4. Hesaplanan Katma Değer Vergisi

391. HESAPLANAN K.D.V.

391.01.....	Satış KDV
391.01.01.....	Mamul Satış KDV
391.01.01.01.....	Yurt İçi Mamul Satış KDV
391.01.01.02.....	Yurt Dışı İhraç Kaydıyla Mamul Satış KDV
391.01.02.....	Ticari Mal Satış KDV
391.01.02.01.....	Yurt İçi Ticari Mal Satış KDV
391.01.02.02.....	Yurt Dışı İhraç Kaydıyla Ticari Mal Satış KDV
391.01.03.....	Hizmet Satış KDV
391.02.....	A.T.İ.K. Satış KDV
391.09.....	Alış İade KDV

Mal ve hizmet satışlarında hesaplanan katma değer vergisi ile vazgeçilen işlemlere ait katma değer vergisinin izlendiği hesaptır.

İhraç kaydıyla satışlarda 391. Hesaplanan KDV tutarı tahsil edilmez. İhracat üç ay içinde gerçekleşmesi hâlinde tecil edilen katma değer vergisi, terkin edilerek (yazılmış bir şeyi çizerek iptal etmek) kapatılır.

Doğrudan ihracat yapan imalatçı ihracatçılar, ihraç ettikleri ürünün imalinde yer alan indirilecek katma değer vergisi tutarını, hesaplanan katma değer vergisinden mahsup ederler. Hesaplanan katma değer vergisi yetmez ise kalan kısım için iade talebinde bulunurlar. KDV.K. md.32.

2.2.9.5. Diğer Katma Değer Vergisi

392. DİĞER KDV

392.01.....	Ertelenen KDV
392.01.01...	Teşvikli Yatırımda Ertelenen KDV
392.02.....	Tecil Edilen KDV
392.02.01...	İhraç Kaydıyla Satışta Tecil Edilen KDV

Diğer KDV hesabı, hesap planında hem aktifte, hem de pasifte yer almıştır. İthalat ve ihracat sırasında tecil ve terkin edilen bir yılı aşmayan katma değer vergileri aktifte 192. Diğer KDV hesabında, bir yılı aşan katma değer vergisi aktifte 292. Diğer KDV, pasifte 492. Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV hesabında izlenir.

Bu hesapta, teşvikli yatırım mallarının ithalatında doğan ve ertelenen KDV ile, ihraç kaydıyla yapılan satışlarda ihracatçıdan alınmayarak ertelenen ve ihracatın üç ay içinde gerçekleşmesi hâlinde terkin edilecek KDV izlenir.

ÖRNEK:

Ece Anonim Şirketi üretici (imalatçı), Ada anonim Şirketi ise ihracatçı firmadır. Ece A.Ş. ile Ada A.Ş.'ti arasında, 15.09.2006 Tarihinde 100.000.- Euro'luk malların ihraç kaydı ile satış için sözleşme yapılmış ve tüm yasal işlemler tamamlanmıştır. İhraç kaydı ile satış faturası 16.09.2006 tarihinde Ada A.Ş.'ti adına düzenlenmiş olup, mallar Ada A.Ş.'ne sevk edilmiştir. 16.09.2006 Tarihli T.C. Merkez Bankası kuru 1 euro=1.80.-TL'dir Ece AŞ. tarafından, 16.09.2006 tarihinde ihraç kaydıyla satış işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir.

31.12.2006	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI	180.000.-	
120.01.02.01.Yurt İçi İhracatçı Alıcı Ada A.Ş. (100.000.-Euro x 1.80.-TL)		
192.DİĞER KDV.	32.400.-	
192.02.01.Tecil Edilebilir KDV (180.000. x 0.18)		
600.YURT İÇİ SATIŞLAR		180.000.-
600.09.02.01.İhraç Kaydıyla Satışlar		
391.HESAPLANAN KDV		32.400.-
391.02.01.İhraç Kaydı ile Satış KDV		
Ada A.Ş.'ne ..... numaralı fatura ile 100.000.- euro tutarında ihrac kaydı ile mal satış kaydı.		
/		

2.2.10. Maddi Duran Varlık Hesapları

253. TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR

253.01.01.Baskı Makinesi-Üretim.D.N.:0301

254. TAŞITLAR

254.01.01.Genel Yönetim Aracı-Xxx. Marka -16.yy.016

255. DEMİRBAŞLAR

255.01.01.Genel Yönetim Bilgisayarları-D.N:0701

Yukarıda yazılı maddi duran varlıkların ithalatında tüm girdiler (kur farkı ve faiz giderleri dahil) ilk yıl içinde maddi duran varlığın aktifine ilave edilir. İkinci yılda ihtiyaridir. Dolayısıyla maddi duran varlıkların ithalâtında yer alan tüm girdiler (mal bedeli, navlun, sigorta, gümrük vergisi, gümrükte ödenen ardiye, yükleme, boşaltma giderleri, banka masrafı, kredi kullanılmış ise kredi faizleri, gümrükte ödenen fonlar, gümrük komisyoncusu ücreti, montaj giderleri, yurt içi nakliye giderleri vb.), önce "259. Verilen Avanslar Hesabı"nda toplanır. İthalat süreci tamamlandığında "259. Verilen Avanslar Hesabı"nda biriken tutar maddi duran varlığın aktifine devredilir.

2.2.11. Kredi Hesapları

300. BANKA KREDİLERİ

300.01.....	İş Bankası Kredileri
300.01.01.....	TL. Kredileri
300.01.02.....	Yabancı Para Cinsinden Krediler
300.01.02.01.....	Dolar(\$) Krediler
300.01.02.01.01...	Xx Bankası Krediler-Dolar
300.01.02.02.....	Euro Krediler
300.02.....	Exim Bank Krediler
300.02.01.....	Xx Bankası-Exim Bank Kredisi

İthalat ve ihracat işlemlerinin finansmanında kullanılan banka ve diğer finans kurumlarından tedarik edilen banka kredilerinin izlendiği hesaptır.

İthal edilen ilk madde malzeme, ticari mal ve maddi duran varlıkların ithalatının finansmanında ve ihraç edilecek mal ve hizmetin finansmanında kullanılmaktadır.

Banka kredisi alındığında “300. Banka Kredileri Hesabı”na alacak, kredi geri ödendiğinde borç kaydedilir.

İthalat kredilerine tahakkuk eden faizler ithâl edilen malın veya maddi duran varlığın maliyetine dâhil edilir.

İhracatın finansmanında kullanılan kredi faizler, finansman gideri olarak kaydedilir.

01.01.2004 tarihinden itibaren kredi faizlerinin tahakkukunda dönemsellik ilkesi benimsenmiştir.

ÖRNEK:

ECE A.Ş. ihracat ve ithalat finansmanında kullanmak üzere 05.05.2006 tarihinde üç ay vadeli 100.TL’lik, Xx Bankasından, Banka Kredisi kullanma konusunda tüm yasal işlemlerini tamamlamış ve krediyi almıştır.

Alınan krediyi aynı bankadaki ticari mevduat hesaplarına aktarmıştır.

Vade bitiminde 27.500.-TL faiz tahakkuk etmiştir.

Faiz ve anapara 05.08.2006 tarihinde aynı bankanın ticari mevduat hesaplarından ödenmiştir.

a-Alman banka kredisi aşağıdaki şekilde kaydedilir.

05.05.2006	BORÇ	ALACAK
<u>102.BANKALAR HESABI</u>	100.000.-	
102.02.01.01.Xx Bnk. Tic. Mev. Hs.		
<u>300.BANKA KREDİLERİ HESABI</u>		100.000.-
300.01.01.01. Xx Bnk. TL. Kredi Mev Hs.		
Alınan Banka Kredi hesapların, Ticari Mevduat hesaplarına aktarılma kaydı.		
/		

b- İhracat Kredisi olması hâlinde,

Kredi Faizlerinin tahakkuku aşağıdaki şekilde kaydedilir.

05.05.2006	BORÇ	ALACAK
<u>780. FİNANSMAN GİDERLERİ</u>	27.500.-	
780.05.01.01. İhracat Gid. TL. Kredi Faizleri		
<u>300.BANKA KREDİLERİ HESABI</u>		27.500.-
300.01.01.01. Xx Bnk. TL. Kredi Mev Hs.		
Banka Kredilerine vade sonu itibari ile faiz tahakkuk kaydı.		
/		

c-İthâlat kredisi olması hâlinde,

Kredi Faizlerinin tahakkuku aşağıdaki şekilde kaydedilir.

05.05.2006	BORÇ	ALACAK
<u>159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI</u>	27.500.-	
159.03.01.10. İthâlat-Banka Kredi Faiz Giderleri		
<u>300.BANKA KREDİLERİ HESABI</u>		27.500.-
300.01.01.01. Xx Bnk. TL. Kredi Mev Hs.		
İthâlat Banka Kredilerine vade sonu itibari ile faiz tahakkuk kaydı.		
/		

d-İhracat veya İthâlat Kredisinin, Kredi Faizlerini ve Ana Parasını geri ödenmesi aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
05.05.2006		
<u>300.BANKA KREDİLERİ HESABI</u>	127.500.-	
300.01.01.01. Xx Bnk. TL. Kredi Mev Hs.		
<u>102.BANKALAR HESABI</u>		127.500.-
102.02.01.01.Xx Bnk. Tic. Mev. Hs.		
Banka Kredilerinin vade sonunda, faiz ve ana paralarını geri ödeme kaydı.		
/		

2.2.12. Yurt Dışı Satıcılar

320. SATICILAR HS.

320.01.....	Yurt İçi Satıcılar
320.02.....	Yurt Dışı Satıcılar
320.02.01.....	Vadeli Akreditifli Satıcılar
320.02.01.01...	Yurt Dışı Satıcı WXYVZ-Almanya

İthalat işlemlerinde, yurt dışındaki satıcıların izlendiği hesaptır. Vadeli akreditif, mal mukabili ve kabul kredili ithalat işlemlerinde kullanılır. İthalat gümrük beyannamesinde yer alan, fiili ithalat tarihindeki döviz alış kuru üzerinden 320. Satıcılar hesabına alacak, “159. Verilen Sipariş Avansları Hesabı”nın (maddi duran varlık ithalatında 259. Verilen Avanslar) ilgili alt hesabına borç kaydedilir.

İthalat bedeli banka hesaplarından havale (transfer) edilerek ödeme yapıldığında işlem günkü döviz kuru üzerinden 102.Bankalar hesabına alacak, 320. Satıcılar hesabına ise maliyet bedeli ile borç kaydedilir. Yurt Dışı Satıcılar Hesabının kapatılması (ödenmesi) ile oluşan kur farkları, 159. Verilen Sipariş Avanslar Hesabına kaydedilir.

2.2.13. Gelir Tablosu Hesapları

2.2.13.1. Yurt Dışı Satıcılar

601. YURT DIŞI SATIŞLAR

601.01.....	Yurt Dışı Ocak Ayı Satışları
601.01.01.....	Yurt Dışı Ocak Ayı Mal ve Hizmet Satışı
601.01.01.01....	Yurt Dışı Ocak Ayı xx Malı Satışı
601.01.02.....	İhracat-Kur Farkları
601.01.02.01....	İhracat Bedeli-Kur Farkları
601.01.02.02....	İhracat Bedeli Değerleme-Kur Farkları
601.02.....	Yurt Dışı Şubat Ayı Satışları

İşletmenin esas faaliyeti konusu ile ilgili olarak yurt dışına yaptığı mal ve hizmet satış tutarının izlendiği hesaptır.

Bu hesap stok türüne, ayına, ülkelere, göreve satış tutarı gibi bilgileri izlemeye yönelik olarak alt hesaplara ayrılabilir.

Yurt dışı alıcıya satış yapıldığında, satış tutarı bu hesaba alacak kayıt edilir. İhracat bedelinin tahsili ile ortaya çıkan olumlu kur farkları cari dönem içinde bu hesaba alacak, olumsuz kur farkları ise Satış İndirimleri (612. Diğer İndirimler) hesabına borç kaydedilir.

“601.Yurt Dışı Satışlar Hesabı” dönem sonunda “690. Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na aktarılarak kapatılır.

2.2.13.2. Satış İadeleri

610. SATIŞ İADELERİ (-)

610.01.....	Yurt İçi Satış İadeleri
610.02.....	Yurt Dışı Satış İadeleri
610.02.01...	Yurt Dışına İhraç Edilen Mamullerin İadeleri
610.02.02...	Yurt Dışına İhraç Edilen Ticari Mallardan İadeler

Alıcıların işletmeye iade ettikleri mal bedellerinin izlendiği hesaptır. İade alınan mal bedeli fatura değeri ile bu hesaba borç kaydedilir. “610 Satış İadeleri Hesabı” dönem sonunda “690. Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na aktarılarak kapatılır.

Gümrük Kanunu Bakımından İhraç Olunan Malın Geri Gelmesi “Yabancı memleketlere çıkarıldıktan veya çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra asli nitelikleri değişmeksizin geri getirilen, memleket eşya ve millileşmiş eşya ayniyetleri gümrüğe ispat ve tevsik edilmek şartıyla vergiye tabi değildir. Ancak, varsa ihracata ilişkin yararlanılmış para ve para hükmündeki sair menfaatlerin iadesi gerekir.” denilmektedir (1615 Sayılı Gümrük Kanunu’nun 132. Mad. ilk bendi).

Maddeden anlaşıldığı gibi ihraç edildikten sonra geri gelen mallardan gümrük vergileri alınmamakla beraber, bu ihracat nedeniyle ihracatçının yararlandığı menfaatlerin devlete iadesi gerekir.

610. Satış İadeleri hesabı dönem sonunda 690.Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

Daha önce ihraç edilmiş ve kayıtlı kuru 1 dolar= 1.50 TL olan 100.000\$’lık malların, %10’u (10.000\$’lık kısmı) yurt dışı alıcı firma tarafından yasal gerekçe ile 15.06.2006 tarihinde iade edilmiştir.

İade edilen malların eksiklikleri tamamlanıp tekrar yurt dışı (ihraç) edilecektir.

İade günü döviz kuru 1 dolar = 1.52 TL’dir.

Yurt dışından iade geldiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir.
1 dolar = 1,52 TL' dir.

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
610.SATIŞ İADELERİ	15.200.-	
610.02.01.01. Y.D.S. İadesi Tic. Mal (10.000\$ x 1.52TL)		
120.ALICILAR HS.		15.000.-
120.02.02.05. XYZ. İtalya (10.000\$ x 1.50TL)		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		
601.09.02.02. İhracat Kur Fark ı- Giderleri [(10.000\$) x (1.52-1.50)]		200.-
... numaralı fatura ile ve ... numaralı gümrük beyannamesi ile yurt dışı satış iadeleri kaydı.		
/		

2.2.13.3. Satış İskontoları

611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)

- 611.01..... Yurt İçi Satış İskontoları
- 611.02..... Yurt Dışı Satış İskontoları
- 611.02.01.... Yurt Dışı Miktar İskontoları
- 611.02.02..... Yurt Dışı Tutar İskontoları

Satış ve ihracat faturasının düzenlenmesinden sonra yapılan her türlü tutar nakit veya miktar iskontoları bu hesapta izlenir. Yapılan iskontolar bu hesaba borç kaydedilir.

611. Satış İskontoları hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

2.2.13.4. Diğer İndirimler

612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

- 612.01..... Yurt İçi Satıştan Diğer İndirimler
- 612.02..... Yurt Dışı Satıştan Diğer İndirimler
- 612.02.01.... İhracat Kur Farkı İndirimi
- 612.02.02.... Değerlemeden Doğan İhracat Kur Farkı İndirimi

Cari dönemdeki Yurt İçi Satış ile ilgili olumlu kur farkı satışı artıran unsur olarak “601.Yurt Dışı Satışlar Hesabı”na ilave edilmektedir.

Olumsuz kur farkları ise işletmenin elinde olmayan nedenlere dayanan, brüt satışı eksilten işlemdir. Olumsuz kur farkının “612. Diğer İndirimler Hesabı”nın altında yardımcı hesap olarak 612.02.01. İhracat Kur Farkı İndirimi olarak izlenmesi yararlı olur. Tek düzen Hesap Planının amacı brüt satıştan, net satışa ulaşırken, satışı etkileyen faktörleri izlemektir. Gelir Tablosunda brüt satıştan net satışa ulaşmada, satışı etkileyen olumsuz kur farkı faktörü izlenir.

Dolayısıyla cari dönemde yurt dışı satış ile ilgili tahsilat ve değerlendirme yapıldığında oluşan olumsuz kur farkları “612.Diğer İndirimler Hesabı”na borç yazılır.

612. Diğer İndirimler Hesabı dönem sonunda “690.Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na aktarılarak kapatılır.

2.2.13.5. Satılan Mamul Maliyeti

620. SATILAN MAMUL MALİYETİ(-)

620.01.....	Yurt İçi Satılan Mamul Maliyeti
620.02.....	Yurt Dışı Satılan Mamul Maliyeti
620.02.01.	Yurt Dışına Satılan xxx Parti Mamul Maliyeti
620.02.02.	Yurt Dışına Satılan xyz Parti Mamul Maliyeti
620.03.....	Yurt Dışında İade Gelen Satılan xxx Mamul Maliyeti

- İşletmenin ürettiği mamullerden yurt içi ve yurt dışı satışı yapılanlara ait maliyetlerin izlendiği hesaptır.
- Hesap, stok türlerine göre alt bölümlere ayrılabilir.
- İşletmenin ihraç ettiği (sattığı) mamullerin maliyeti “152. Mamuller Hesabı” karşılığında bu hesaba borç kaydedilir.
- Bu kayıt zamanı, mamul hareketlerinin muhasebeleştirilmesinde izlenen yönteme göre değişir. Devamlı döküm (döküm) yöntemi uygulandığında bu kayıt her satış (ihracat) işlemi sonunda yapılırken, mamul hareketleri aralıklı envanter (tecrübî) yöntemiyle muhasebeleştirildiğinde söz konusu kayıt bilanço gününde yapılır.
- 620. Satılan Mamul Maliyeti hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

2.2.13.6. Satılan Ticari Mallar Maliyeti

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ(-)

621.01.....	Yurt İçi Satılan Ticari Mallar Maliyeti
621.02.....	Yurt Dışı Satılan Ticari Mallar Maliyeti
621.02.01..	Yurt Dışına Satılan xxx Ticari Mallar Maliyeti
621.02.02..	Yurt Dışına Satılan xyz Ticari Mallar Maliyeti
621.03.....	Yurt Dışında İade Gelen Satılan xxx Ticari Mallar Maliyeti

- Satın alınan ve üzerinde işlem yapılmadan satılan/ihraç edilen ticari malların maliyetlerinin izlendiği hesaptır.
- Hesap, stoktaki ticari mal türlerine göre alt bölümlere ayrılabilir.
- İşletmenin ihraç ettiği (sattığı) ticari mallar maliyeti, “153. Ticari Mallar Hesabı” karşılığında bu hesaba borç kaydedilir.
- Bu kayıt zamanı, ticari mal hareketlerinin muhasebeleştirilmesinde izlenen yönetime göre değişir.
- Devamlı envanter yöntemi uygulandığında bu kayıt her satış (ihracat) işlemi sonunda yapılırken, ticari mal hareketleri aralıklı envanter (tecrübi) yöntemi ile muhasebeleştirildiğinde söz konusu kayıt bilanço günü topluca yapılır.
- 621. Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

Ece A.Ş. imalatçı (üretici) ve aynı zamanda ihracatçı firmadır.
 Ece A.Ş. ile yurt dışı alıcı XYZ - İtalyan şirketi arasında 50.000\$'lık Mamul-Çelik Dolap ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.
 Ece A.Ş. tarafından 50.000\$'lık çelik dolapların üretimi tamamlanmıştır.
 İhracat 10.10.2006 Tarihli ihracat gümrük beyannamesi ile gerçekleşmiştir.
 İşlem günü 1 dolar=1.50TL'dir
 Üretilen malın maliyeti 32.000\$'dır.

a. İhracat Kaydı

	BORÇ	ALACAK
10.10.2006		
<u>120.ALICILAR HS.</u>	75.000.-	
120.02.02.01.XYZ-İtalya (50.000\$ x 1.50TL)		
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.</u>		75.000.-
601.09.08.01. X. Malı İhracatı (50.000\$ x 1.50)		
A-1663480 nulu Fatura, 44149 nulu İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan ihracat kaydı. Dos. Nu:044		
/		

b. Satılan Mamul Maliyeti Kaydı

	BORÇ	ALACAK
10.10.2006		
<u>621.SATILAN MAMULLER MALİYETİ</u>	48.000.-	
621.02.01.Mamul-Çelik Dolaplar Maliyeti (32.000\$ x 1.50TL)		
<u>152.MAMULLER HESABI</u>		48.000.-
152.02.01. Mamul-Çelik Dolap (32.000\$ x 1.50TL)		
İhraç edilen çelik dolap mamullerin, satılan mamul maliyeti hesaplarına devir kaydı. Dosya Nu: 044		
/		

2.2.13.7. Kambiyo Kârı

646. KAMBİYO KÂRI

646.01.....	Yabancı Para Kasasında Kambiyo Kârı
646.01.01..	Y.P.K. Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
646.02.....	Döviz Tevdiat Hesaplarından Kambiyo Kârı
646.02.01...	D.T. Hs. Dolar Hesapları Kambiyo Kârı
646.02.02...	D.T. Hs. Euro Hesapları Kambiyo Kârı
646.03.....	Değerlemelerden Doğan Kambiyo Kârı

- Yabancı para satışları (TL'na çevirme) ile ortaya çıkan olumlu kur farkları bu hesaba alacak kaydedilir.
- İhracat ile ilgili ihracat bedeli tahsilinde cari dönem içinde oluşan olumlu kur farkları "601. Yurt Dışı Satışlar Hesabı"na alacak kaydedilir.
- Cari dönemi aşması hâlinde ve değerlemesi yapılan yurt dışı ihracat bedeli alacaklarının tahsilinde doğan olumlu kur farkları ise, "646. Kambiyo Kârı Hesabı"na alacak kaydedilir.
- 646. Kambiyo Kârı hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

Yurt dışı şubede bırakılan 1 dolar=1.60TL'den kayıtlı 60.000\$'lık tutarın tamamı 28.11.2006 tarihinde banka hesabına havale edilerek yurda getirilmiştir.

28.11.2006 Tarihli döviz kuru 1 dolar=1.65 TL'dir

Yurda getirilen tutar aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
102.BANKALAR HESABI	99.000.-	
102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (60.000\$ x 1.65TL)		
120.ALICILAR HESABI		96.000.-
120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şb. Bırakılan İhracat Bedeli Hesabı (60.000\$ x 1.60TL)		3.000.-
646. KAMBİYO KÂRI HESABI [(60.000.) x (1.65-1.60)]		
Yurt dışı şubede bırakılan %30 tutarındaki ihracat bedelinin yurda getirilmesi kaydı.		
/		

2.2.13.8. Kambiyo Zararı

656. KAMBİYO ZARARI (-)

656.01.....	Yabancı Para Kasasında Kambiyo Zararı
656.01.01....	Y.P.K. Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
656.02.....	Döviz Tevdiat Hesaplarından Kambiyo Zararı
656.02.01....	D.T. Hs. Dolar Hesapları Kambiyo Zararı
656.02.02....	D.T. Hs. Euro Hesapları Kambiyo Zararı
656.03.....	Değerlemelerden Kambiyo Zararı

- Yabancı para satışları (TL'na çevirme) ile ortaya çıkan olumsuz kur farkları bu hesaba borç kaydedilir.
- İhracat ile ilgili ihracat bedeli tahsilinde cari dönem içinde oluşan olumsuz kur farkları "612. Diğer İndirimler Hesabı"na alacak kaydedilir.
- Cari dönemi aşması hâlinde ve değerlemesi yapılan yurt dışı ihracat bedeli alacaklarının tahsilinden doğan olumsuz kur farkları ise, 656. Kambiyo Zararı hesabına borç kaydedilir.
- 656. Kambiyo Zararı hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

Yurt dışı şubede bırakılan 1 dolar=1.65TL'den kayıtlı 60.000\$'lık tutarın tamamı 28.11.2006 tarihinde banka hesabına havale edilerek yurda getirilmiştir.

28.11.2006 Tarihli döviz kuru 1 dolar=1.60 TL'dir

Yurda getirilen tutar aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
28.11.2006		
102.BANKALAR HESABI	96.000.-	
102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (60.000\$ x 1.60TL)		
656.KAMBİYO ZARARLARI	3.000.-	
656.02.01.İhracat kur Farkı Giderleri [(60.000\$.-) x (1.65TL-1.60TL)]		
120.ALICILAR HESABI		99.000.-
120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şb. Bırakılan İhracat Bedeli Hesabı (60.000\$ x 1.65TL)		
.... Şirketinden olan yurt dışı alacağın tahsili ve banka hesaplarına kaydı.		
/		

2.2.13.9. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar

679. DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR

- Duran varlık satış kârı gibi arzi nitelik taşıyan kârlar ile olağan dışı olayların neden olduğu gelir ve kârlar bu hesabın alacağına izlenir.
- Dış ticarete devlet yardımlarının tahsili hâlinde oluşan gelir bu hesaba alacak kaydedilir.
- 679. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar hesabı dönem sonunda 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

2.2.14. Maliyet Hesapları

2.2.14.1. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760.01.....	Yurt İçi Pazarlama Giderleri
760.02.....	Yurt Dışı Pazarlama Giderleri
760.02.01.....	İhracat P.S.D. Giderleri
760.02.01.01.....	Navlun Giderleri
760.02.01.02.....	Banka Giderleri
760.02.01.03.....	Sigorta Giderleri
760.02.01.04.....	Gümrük Komisyoncusu Ücretleri
760.02.01.05.....	Vergi-Resim-Harç Giderleri
760.02.02.....	Fuar ve Sergileri Katılım Giderleri
760.02.03.....	Yurt Dışı Mağaza Giderleri
760.02.04.....	Konsinye Satış Giderleri
760.02.05.....	Reklamasyon Giderleri
760.02.09.....	Yurt Dışı Memur-Ücret Giderleri

İhracatta mamulün stoklara aktarılmasından ve hizmetin tamamlanmasından sonra, bunların yurt dışı alıcıya ve hatta tüketiciye teslimine kadar yapılan giderler (reklam-tanıtım giderleri) bu hesapta izlenir.

Dönem sonunda “760. Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Hesabı”nda biriken ihracat maliyeti, “761. Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı” aracılığıyla, “631. Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Hesabı”na aktarılır. “631. Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri” ise “690. Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

İşletme yurt dışı satış ve pazarlama hizmetlerinde, XYZ Almanya firmasında komisyon anlaşması karşılığında pazarlama hizmeti satın almaktadır (VUK hükümlerine uygun belgelerle alınmış ve onaylatılmıştır) Eylül 2006 ayı komisyon hizmeti olarak ödenen 180 TL’lik (100.-euro x 1.80 TL=180.-TL) tutar aşağıdaki şekilde kaydedilir.

30.09.2006		BORÇ	ALACAK
<u>760.PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ</u>		180.-	
760.05.08.02.İhracat Yurt Dışı Komisyoncu Giderleri			
<u>102.BANKALAR HESABI</u>			180.-
102.02.02.02 Xx Bnk-Euro..Hs.			
(100.-Euro x 1.80TL)			
Yurt dışı XYZ Almanya firmasına ödenen komisyon giderlerinin kaydı.			

2.2.14.2. Genel Yönetim Giderleri

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770.01.....	Yurt İçi Genel Yönetim Giderleri
770.02.....	Yurt Dışı Genel Yönetim Giderleri
770.02.01.....	İhracat G.Y.G. Giderleri
770.02.01.01.....	Yurt Dışı Personel Ücreti Giderleri
770.02.01.02.....	Yurt Dışı Diğer Giderleri

- İşletmenin ihracat ile ilgili yönetim, organizasyon, kadrolaşma, büro hizmetleri, güvenlik, hukuk işleri ve personel giderlerinin izlendiği hesaptır.
- Dönem sonunda “770. Genel Yönetim Giderleri Hesabı”nda biriken ihracat genel yönetim giderleri maliyeti, “771. Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı” aracılığıyla, “632. Genel Yönetim Giderleri Hesabı”na aktarılır. “632. Genel Yönetim Giderleri” ise “690. Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na aktarılarak kapatılır.

2.2.14.3. Finansman Giderleri

780. FİNANSMAN GİDERLERİ

780.01.....	Yurt İçi Finansman Giderleri
780.02.....	Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.01.....	Kısa Vadeli Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.01.01.....	K.V.Y.D.F.G. Banka Kredisi Faizleri
780.02.01.02.....	K.V.Y.D.F.G. Banka Kredisi Faizleri
780.02.01.03.....	K.V.Y.D.F.G. İhracat Dövizli Kredi Faizleri
780.02.01.04.....	K.V.Y.D.F.G. Exim Bank Kredisi Faizleri
780.02.02.....	K.V.Y.D.F.G. Yurt Dışı Bank Kredisi Faizleri
780.02.03.....	Uzun Vadeli Yurt Dışı Finansman Giderleri
780.02.03.01.....	İhracat Banka Masrafları
780.02.03.02.....	D.A.B. Belgesi Masrafları
780.02.03.03.....	Banka Havale Masrafları
780.02.04.....	Akreditif Masrafları

İhracatçı ve ithalatçı işletmeler ihracat ve ithalatın finansmanında çeşitli krediler kullanır. Bu krediler yurt içi finans kurumlarından tedarik edebileceği gibi yurt dışı finans kurumlarından tedarik edebilir. Gerek yurt içinden gerekse yurt dışından tedarik edilen ihracat kredilerinin vade sonunda oluşan faiz giderleri bu hesapta izlenir.

İhracat ile ilgili banka masrafları, DAB belgesi masrafları, ihracat bedeli havale giderleri, akreditif masrafları bu hesaba borç kaydedilir.

Dönem sonunda 780. Finansman Giderleri hesabında biriken ihracat finansman giderleri, 781. Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı aracılığıyla, 660. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri veya uzun vadeli ise 661. Uzun vadeli borçlanma giderleri hesabına aktarılır. 660/661. Kısa/Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri ise 690. Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

ÖRNEK:

Xx bankası 22.10.2006 tarihli ihracat mal bedelinin tahsili için 500TL'lik banka masrafını hesabımıza kayıt ettiğini dekont (hesap belgesi) ile bildirmiştir.

Banka masrafları aşağıdaki şekilde kaydedilir.

22.10.2006		BORÇ	ALACAK
<u>780. FİNANSMAN GİDERLERİ</u>		500.-	
780.05.02. İhracat Bedeli Banka Masrafları			
<u>102.BANKALAR HESABI</u>			500.-
102.02.01.01.T.C Ziraat Bankası			
Tic. Mev. Hs.			
22.10.2006 Tarihli ihracat mal bedeli tahsili için yapılan banka masrafları kaydı.			
/			

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kambiyo, döviz ve efektif kavramlarını ayırt ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çevrenizde bulunan bir kütüphaneye giderek veya internet aracılığı ile kambiyo, döviz ve efektif kavramları hakkında bilgi toplayabilirsiniz. ➤ Çevrenizde bulunan bir döviz bürosunu ziyaret ederek döviz ve döviz kurları ile ilgili bilgi toplayabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hesap plânını temin ederek kullanınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bir hesap plânını internetten temin edebilirsiniz. ➤ Hesap plânında varlık(aktif) ve kaynak(pasif) hesaplarının numaralarını bulmayı öğreniniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hesapların işleyiş kurallarını uygulayınız	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktif hesaplarında ve pasif hesaplarında artış ve azalışların borçlu tarafa mı alacaklı tarafa mı kayıt yapılacağını öğreniniz. ➤ Aktif (varlık) ve Pasif (kaynak) hesaplarının işleyişi ile ilgili olarak Tek Düzen Muhasebe Modülünü tekrar edebilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dış ticaret muhasebesinde kullanılan hesapları kaydediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kasa hesabı ve yabancı para kasası ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Yabancı paralı alınan çekler ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Yabancı paralı bankalar hesabı ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Yurt dışı alacaklar ve para cinsinden senetler ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Yurt dışı avans hesapları ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ KDV ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Banka kredileri ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Gelir tablosu hesapları ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Kambiyo kârı ve zararı ile ilgili örnekler yapabilirsiniz. ➤ Yurt dışı alacaklar ile ilgili örnekler yapınız. ➤ Maliyet hesapları ile ilgili örnekler yapınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

A. ÖLÇME SORULARI (Çoktan seçmeli sorular)

1. Bir ulusal paranın yabancı paralar karşısındaki fiyatına ne ad verilir?
A) Döviz
B) Kur
C) Efektif
D) Banknot
2. Efektif dahil yabancı para ile ödemeyi sağlayan her nevi hesap, belge ve vasıtalara ne ad verilir?
A) Döviz
B) Nakit
C) Kur
D) Çek
3. İşletme kasasına giren ve çıkan yabancı paraların TL karşılıkları hangi hesapta izlenir?
A) Döviz kasası hesabı
B) Bankalar hesabı
C) Alınan çekler hesabı
D) Alacak senetleri hesabı
4. Kâğıt para şeklindeki yabancı para alışlarında uygulanan kurlara ne ad verilir?
A) Döviz satış kuru
B) Esnek kur
C) Efektif alış kuru
D) Çapraz kur
5. Eldeki yabancı para 1.800 Euro döviz alış kuru 1.50 TL döviz kasası hesap kalanı 2.550 TL'dir bu bilgilere göre kur farkı gideri kaç TL'dir?
A) 350
B) 150
C) 275
D) 180
6. Eldeki yabancı para 3.500 Euro, döviz alış kuru 1.58 TL ve vadesiz döviz tevdiat hesabının kalanı 5.120 TL'dir buna göre kur farkı geliri ya da gideri kaç TL'dir?
A) 410 TL kur farkı gideri
B) 410 TL kur farkı geliri
C) 430 TL kur farkı gideri
D) 430 TL kur farkı geliri

7. Kambiyo kavramı aşağıdaki kelimelerin hangisi ile eř anlamlı olarak kullanılamaz?
- A) Değiştirme
  - B) Bozdurma
  - C) Fiyat
  - D) Maliyet

B- UYGULAMALI TEST

SORU 1.

DOĞAN Pazarlama İthâlat ve İhracat İşletmesinin yurt içi, yurt dışı finansal olaylarında kullanmak üzere

- a. 15.12.2006 Tarihinde, işletme serbest piyasadan 200.000.-dolar satın almıştır. İşlem günü 1 dolar 1.40 TL'dir.
- b. 28.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasasında 1 dolar =1.40 TL'dan kayıtlı 40.000.- dolar satılmıştır. Satış günü 1 dolar=1.35 TL'dır

Yevmiye kayıtlarını, aşağıda verilmiş olan yevmiye defterine yapınız.

--	--	--	--

SORU 2.

12.09.2006 Tarihli ve 1 dolar= 1.30 TL'den kayıtlı 50.000 \$'lık XYZ. Danimarka şirketinden olan alacağını 28.10.2006 tarihinde i-123456 nu'lu döviz alım belgesi ile tahsil etmiştir.

Tahsilatın yapıldığı günkü döviz kuru 1 dolar= 1.40 TL'dir
Yevmiye kaydını yapınız.

--	--	--	--

SORU 3.

Yurt dışı şubede bırakılan 1 dolar = 1.40 TL'den kayıtlı 60.000\$'lık tutarın tamamı 20.11.2006 tarihinde banka hesabına havale edilerek yurda getirilmiştir.

20.11.2006 Tarihli döviz kuru 1 dolar = 1.45TL'dir.

Yurda getirilen tutarın muhasebe kayıtlarını yapınız.

--	--	--	--

MODÜL DEĞERLENDİRME

SORU 1: (X) İşletmesi 01.04.2006 Tarihinde 1800TL'si KDV olmak üzere 1.440TL'lik mal satmış ve kârşılığında dolar üzerinden düzenlenmiş 9.000\$ (dolar) tutarında seyahat çeki almıştır. İşlem tarihinde Merkez Bankası alış kuru 1,60TL'dir

Yevmiye kaydını yapınız.

SORU 2: XYZ Pazarlama İthâlat ve İhracat İşletmesinin yurt içi, yurt dışı finansal olaylarında kullanmak üzere satın aldığı sattığı ve dönem sonunda değerlemeye tabi tuttuğu hareketleri aşağıdaki gibidir.

- 28.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasasında 1dolar = 1,50 TL' dan kayıtlı 90.000.-dolar satılmıştır satış günü 1dolar = 1,55 TL'dir.
- 31.12.2006 tarihinde, işletmenin yabancı para kasası, dönem sonu (bilanço günü) itibari ile değerlendirme işlemine tabi tutulur. 31.12.2006 tarihli Maliye Bakanlığının açıkladığı döviz kuru 1 dolar = 1.48 TL'dir.

Yevmiye kayıtlarını yapınız.

SORU 3:

25.10.2006 Tarihinde ithalat için yurt içi ve yurt dışı nakliye gideri olarak
7.000.TL- Yurt dışı nakliye gideri
1.200.TL- İthâlat nakliyesi KDV'si
400.TL- Gümrükten işletme deposuna nakliye gideri
60.TL- Yurt içi nakliye gideri KDV'si için senet düzenlenmiştir.

Yevmiye kaydını yapınız.

SORU 4:

Melis A.Ş. imalatçı (üretici) ve aynı zamanda ihracatçı firmadır.
Ece A.Ş. ile, yurt dışı alıcı XYZ-Hollanda şirketi arasında 75.000\$'lık Mamul-Çelik Dolap ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.
Ece A.Ş. tarafından 75.000\$'lık çelik dolapların üretimi tamamlanmıştır.
İhracat 23.10.2006 Tarihli ihracat gümrük beyannamesi ile gerçekleşmiştir.
İşlem günü 1 dolar=1.40 TL'dir
Üretilen malın maliyeti 48.000\$'dır.

Yevmiye kayıtlarını yapınız.

SORU 5: K İşletmesi 05.04.2006 tarihinde döviz kasasında bulunan 3.000\$ ile Y bankasında vadesiz döviz tevdiat hesabı açtırmıştır. Hesabın açılış tarihinde Merkez Bankası döviz alış kuru 1.45 TL'dir

---

Yevmiye kaydını yapınız.

SORU 6: Hesap planı neden önemlidir?

SORU 7: Kambiyo, döviz ve efektif kavramlarını açıklayınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modülü tamamladınız. Bu bölümde öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeniniz ile iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1 CEVAP ANAHTARI

- 1) Dış ticaret
Bir ülkenin ithalat ve ihracat işlemlerinin toplamıdır.
- 2) Dış ticaret için gerekli ön bilgiler
  - İthalat ve ihracat yönetmeliğini,
  - Kambiyo mevzuatını,
  - Dış ticarete kullanılan teslim şekillerini,
  - Dış ticarete yer alan ödeme şekillerini,
  - Dış ticarete kullanılan belgelerin özelliklerini, taşınması gereken esasları, düzenlenme yerini ve şekillerini,
  - Tek düzen hesap planında yer alan ve dış ticaret ile ilgili özellik arz eden hesapların işleyişini,
  - İthalat ve ihracat dosyalarının kapatılma, orjinallerinin saklanma süre ve koşullarının bilinmesi gerekir.
- 3) Dış ticarete hesap planının önemi
Hesap planı muhasebe sisteminin yapısını oluşturur ve muhasebe organizasyonun temel unsurudur. Hesap planı benzer olayların aynı hesaplarda toplanmasını, denetimini, sonuçların karşılaştırılmasını, sonuçların birleştirilmesini sağlar. Meslek elemanlarının kullanacağı ana ve alt (yardımcı) hesapların seçimine kolaylık getirir.
- 4) Hesap planı düzenlerken hangi ölçütlere uyulmalıdır?
  - Dış ticaretle ilgili faaliyetlerin düzenli olarak muhasebeleştirilmesine katkıda bulunmak,
  - İlgililere sunulan bilgilerin tutarlı, açık, net ve anlaşılır olmasını sağlamak,
  - Mali tabloların geçmiş yıllarla ve benzer işletmelerle karşılaştırılabilir olmasını sağlamak,
  - İç ve dış denetimin etkinliğini kolaylaştırmak,
  - Mali analiz yapılmasını sağlamak, düzenlenen hesap planının hedefi olmalıdır.

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

1-	B
2-	A
3-	A
4-	C
5-	B
6-	B
7-	D

UYGULAMALI TESTİN CEVAP ANAHTARI

CEVAP 1

a. 15.12.2006 tarihinde satın alınan yabancı paralar aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
15.12.2006		
100.KASA HESABI	280.000.-	
100.02.Yabancı Para Kasası		
100.02.01.Dolar Kasası		
(200.000.-\$x1.40)		
100.KASA HESABI		280.000.-
100.01.TL Kasası		
... numaralı belge ile 100.000 Dolar yabancı para satın alım kaydı.(200.000.- Dolar x 1.40)		
/		

b. 18.12.2006 tarihli yabancı para satışı aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
18.12.2006		
100.KASA HESABI	54.000.-	
100.01.TL Kasası		
656. KAMBIYO ZARARI HESABI	2.000.-	
656.01.01.Dolar Satış Zararı		
[40.000.-\$ x (1.40-1.35)]		
100.KASA HESABI		56.000.-
100.02.Yabancı Para Kasası		
100.02.01.Dolar Kasası		
(40.000.-\$ x 1.40)		
... numaralı belge ile 20.000 Dolar yabancı para satış kaydı.[20.000.- \$ x (1,40–1.35)]		
/		

CEVAP 2

	BORÇ	ALACAK
28.10.2006		
<u>102.BANKALAR HESABI</u> 102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (50.000\$ x 1.40TL)	70.000.-	
<u>120.ALICILAR HESABI</u> 120.02.02.01ABC-İtalya (50.000\$ x 1.50 TL)		75.000.-
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.</u> 601.09.02.01. İhracat Kur Farkı Gelirleri [(50.000\$) x (1,40-1.30)]		5.000.-
İhracat bedelinin banka döviz tevdiat hesaplarına kaydı. Dosya Nu:21		
/		

CEVAP 3

	BORÇ	ALACAK
20.11.2006		
<u>102.BANKALAR HESABI</u> 102.02.02.01.İş Bankası- Dolar Hs. (60.000\$ x 1.45TL)	87.000.-	
<u>120.ALICILAR HESABI</u> 120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şb. Bırakılan İhracat Bedeli Hesabı (60.000\$ x 1.40TL)		84.000.-
<u>646. KAMBİYO KÂRI HESABI</u> [(60.000.) x (1,45-1.40)]		
Yurt dışı şubede bırakılan ihracat bedelinin yurda getirilmesi kaydı.		3.000.-
/		

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

CEVAP 1

900 \$ x 1.60TL=1440TL (satış)

	BORÇ	ALACAK
01.04.2006		
<u>101.ALINAN ÇEKLER HESABI</u> 101.02.01.01...Portföydeki Y.P.A.Çekler	1440.-	
<u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI</u> Mal ve Hizmet Satışı		1260.-
<u>391. HESAPLANAN KDV</u> Mal ve Hizmet Satış KDV'si		180.-
/		

CEVAP 2

a.26.12.2006 tarihli yabancı para satışı aşağıdaki şekilde kayıt edilir.

	BORÇ	ALACAK
28.12.2006		
<u>100.KASA HESABI</u> 100.01.TL Kasası	139.500.-	
<u>100.KASA HESABI</u> 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (90.000.-\$ x 1.50)		135.000.-
<u>646.KAMBIYO KÂRI HS.</u> 646.01.01. Dolar Satış Kârı [90.000.-\$ x (1.55-1,50)]		4.500.-
... Numaralı belge ile 90.000 Dolar yabancı para satış kayıdı.[90.000.- \$ x (1.55-1.50)]		
/		

b. 31.12.2006 tarihinde 1 dolar = 1.48 olması hâlinde dönem sonu değerleme işlemleri aşağıdaki şekilde kaydedilir.

31.12.2006	BORÇ	ALACAK
<u>656.KAMBIYO ZARARI HS.</u> 656.01.05.Dolar D.S. Değerleme Zararı [90.000.-\$ x (1.50-1,48)] <u>100.KASA HESABI</u> 100.02.Yabancı Para Kasası 100.02.01.Dolar Kasası (90.000.-\$ x 0.02) 31.12.2006 tarihli işletme kasasında 1.50 TL'dan kayıtlı 90.000.- dolarlık yabancı para bakiyesinin bilanço günü itibari ile VUK.280 Md. İstinaden değerleme kaydı[(90.000.-\$ x (1.50-1.48)] /	1.800.-	1.800.-

CEVAP 3

25.10.2006	DETAY	BORÇ	ALACAK
<u>159.VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI</u> 159.03.01.01.Nakliye Giderleri -Yurt İçi 159.03.01.02.Nakliye Giderleri -Yurt dışı <u>191.İNDİRİLECEK K.D.V.</u> 191.01.02.02.İthâlat-Nakliye KDV 191.01.02.02.İthâlat-Nakliye KDV <u>321.BORÇ SENETLERİ</u> 321.02.01.Bir Ay Vadeli Senetler Nakliye gideri ödemesi kaydı /	400.- 7.000.- 1.200.- 60.-	7.400.- 1.260.-	8.660.-

CEVAP 4

a.İhracat Kaydı

	BORÇ	ALACAK
23.10.2006 <u>120.ALICILAR HS.</u> 120.02.02.01.XYZ-Hollanda (75.000\$ x 1.40TL) <u>601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.</u> 601.09.08.01. X. Malı İhracatı (75.000\$ x 1.40) A-1663480 numaralı Fatura, 44149 nulu İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan ihracat kaydı. Dos. Nu:044	105.000.-	105.000.-
/		

b- Satılan Mamul Maliyeti Kaydı

	BORÇ	ALACAK
23.10.2006 <u>621.SATILAN MAMULLER MALİYETİ</u> 621.02.01.Mamul-Çelik Dolaplar Maliyeti (48.000\$ x 1.40TL) <u>152.MAMULLER HESABI</u> 152.02.01. Mamul-Çelik Dolap (48.000\$ x 1.40TL) İhraç edilen çelik dolap mamullerin, satılan mamul maliyeti hesaplarına devir kaydı. Dosya Nu: 044	67.200.-	67.200.-
/		

CEVAP 5

	BORÇ	ALACAK
05.04.2006 <u>102.BANKALAR HESABI</u> 102.01.02.01...Y.P. Döviz Tevdiat Hesabı <u>100.KASA HESABI</u> 100.02.01...Yabancı Para Dolar Kasası (3.000\$ x 1.45 TL) Y Bankasına vadesiz döviz tevdiat hesabı açılması.	4.350.-	4.350.-
/		

CEVAP 6

Hesap planı muhasebe sisteminin yapısını oluşturur ve muhasebe organizasyonun temel unsurudur. Hesap planı benzer olayların aynı hesaplarda toplanmasını, denetimini, sonuçların karşılaştırılmasını, sonuçların birleştirilmesini sağlar. Meslek elemanlarının kullanacağı ana ve alt (yardımcı) hesapların seçimine kolaylık getirir.

CEVAP 7

Kambiyo: Değişirme, bozdurma, değer ve fiyat anlamına gelmektedir. Bir ülke parasının öteki ülke parasıyla anlatımı, anlamına geldiği gibi, yabancı ülke paraları üzerinden düzenlenen ticari senetler, çek, poliçe, bono gibi belgeleri de içerir.

Ülkemizde kambiyo ve döviz aynı anlama gelmektedir. Her türlü yabancı para, belge ve araçları bu kavramlarla ifade edilmektedir. Türk Parasının Kıymetini Koruma 30 Sayılı Karar'da döviz (kambiyo) şöyle tanımlanmaktadır:

“Döviz, efektif dâhil yabancı para ile ödemeyi sağlayan her nevi hesap, belge ve vasıtalarıdır.”

Literatürdeki kullanımda, efektif ve döviz kavramları farklı kapsamlarda farklı anlamlara gelmektedir.

Efektif ve Döviz: Banknot (kâğıt para) şeklindeki bütün yabancı paralara efektif denir.

Döviz kavramı ise, geniş anlamda bütün yabancı para ödeme araçlarını kapsayan bir kavram olarak kullanılmaktadır.

Döviz kavramı içinde, yabancı para cinsinden düzenlenmiş her türlü kâğıt ve hesap girerken, efektif kavramı içine sadece nakit yabancı paralar girmektedir. Bu durumda döviz kavramı efektif kavramından daha kapsayıcı olup, efektif döviz kavramının içinde yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- BOZAN Osman, **Muhasebe Teknikleri 1**, Tutibay Yayınları, Evos Basım Yayın Ankara.
- DEMİR Musa, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, Detay Yayınları Ankara.
- GÜRSOY Yaser, **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**, Ekin Kitabevi Bursa.
- KARAKAYA Mevlüt, **Muhasebe Teknikleri 2**, Tutibay Yayınları, Evos Basım Yayın Ankara.
- www.dtm.gov.tr
- www.mfa.gov.tr